AYLIK MİZAH DERGİSİ • YIL : 9

KASIKATÜR

SAYI : 98 • MAYIS / 2001

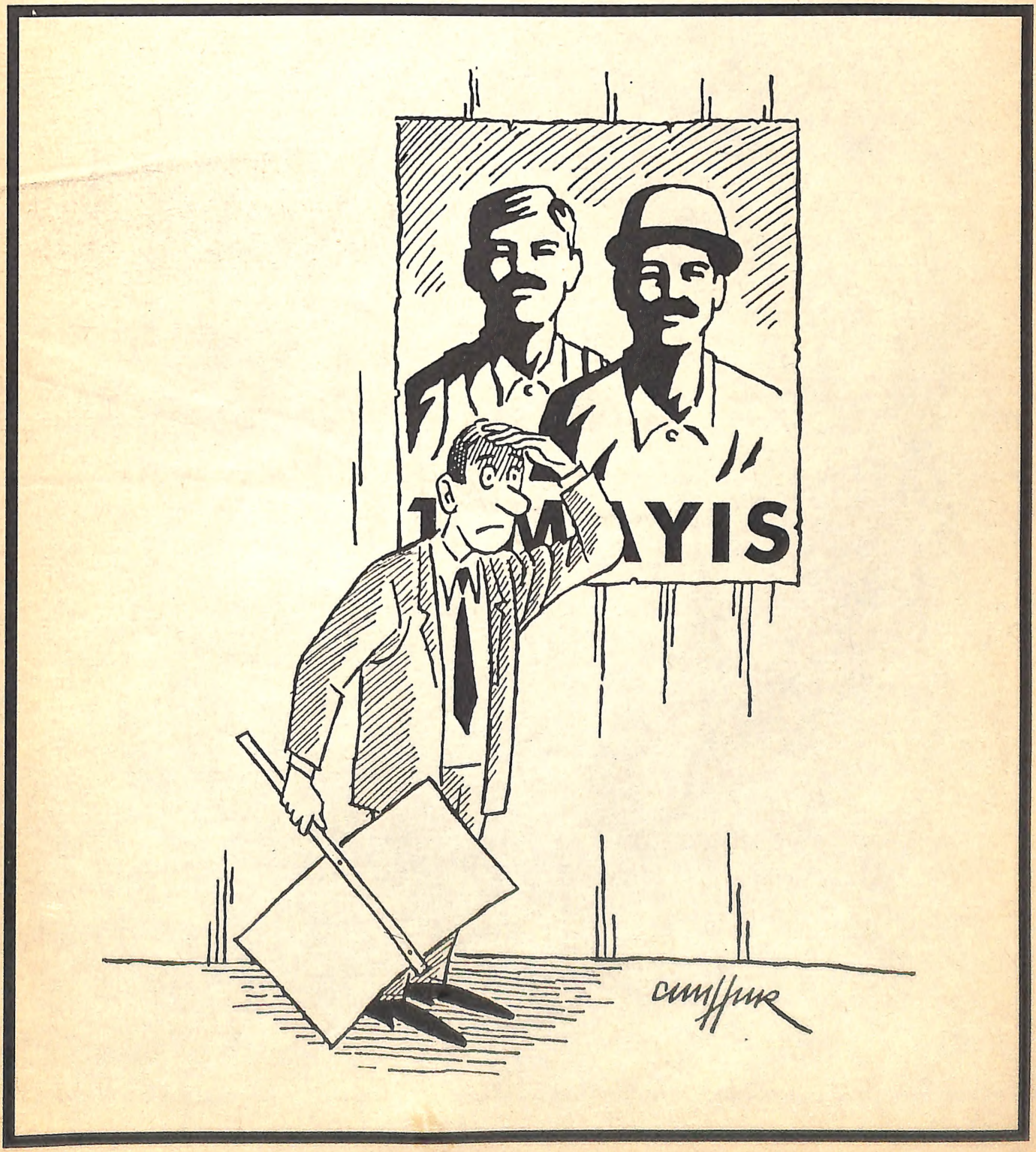

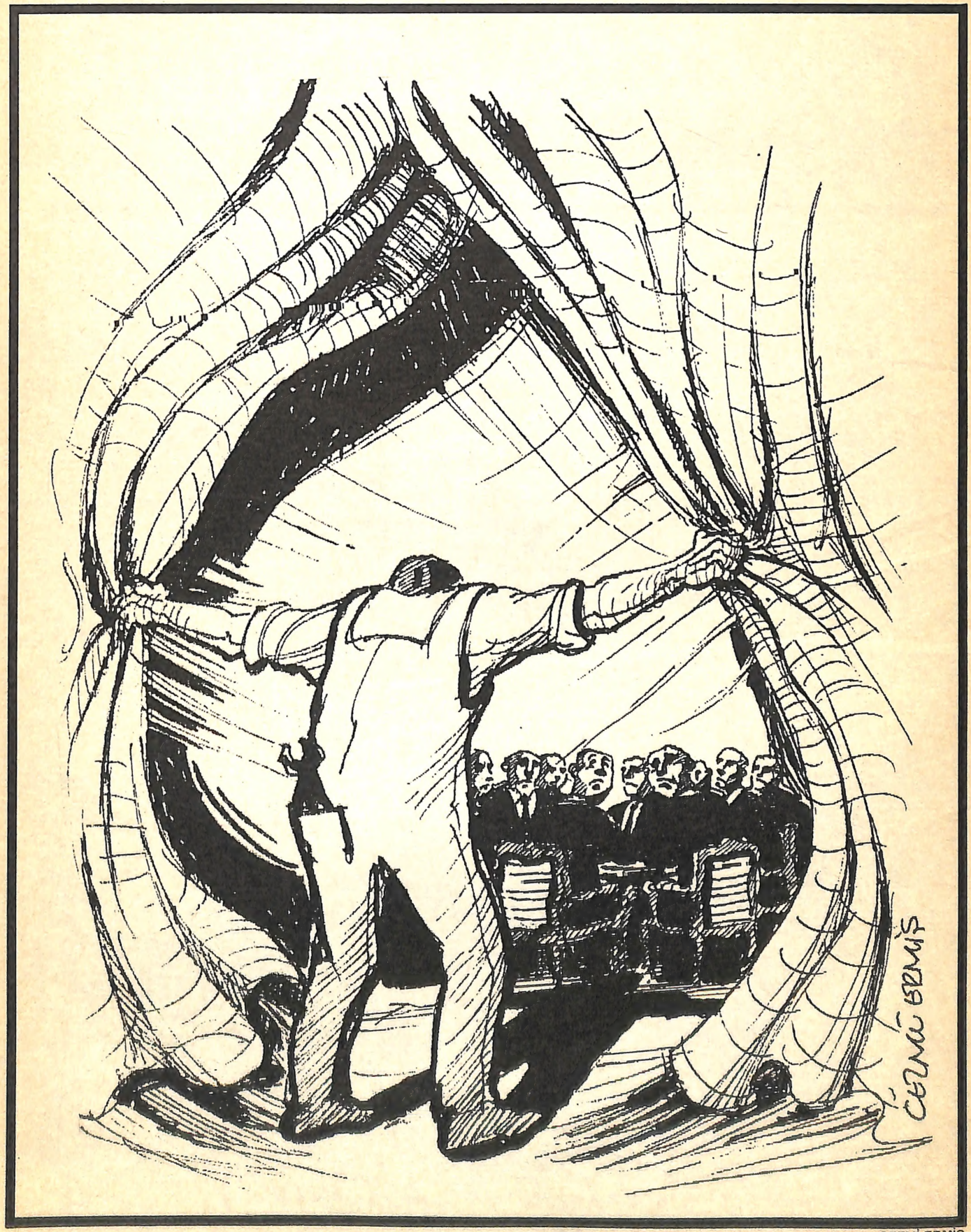

CEZMİ ERMİŞ

SAHİBİ VE YAYIN YÖNETMENİ
KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ
ANKARA TEMSİLCİLİĞİ ADINA
METİN PEKER

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
MURAT ÖZMENEK

YAYIN KURULU
ALİ FUAT SÜER
BÜLENT OKUTAN
CUMHUR GAZİOĞLU
HİCABİ DEMİRCİ
OKTAY BİNGÖL
ORHAN TÜLEYLİOĞLU
MURAT SAYIN

KATKIDA BULUNANLAR
ALİ ULVİ ERSOY
ALİ ŞUR
ALİ ŞÜKRÜ FİDAN
AHMET ERKANLI
AKIN ÖNDER
BAYRAM ALİ KARA
BURHANETTİN ARDAGİL
BURHAN ÖZOYAL
CEM KENAN ÖNGÜ
CEMAL ARIĞ
CEMALETTİN GÜZELOĞLU
CEZMİ ERMİŞ
CİHAN DEMİRCİ
ERDOĞAN KARAYEL
ERAY ÖZBEK
EROL ÖZDEMİR
FETHİ DEVELİOĞLU
HÜSEYİN ATABAŞ
HÜSEYİN TANYERİ
HASAN UYSAL
GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU
İSMET LOKMAN
KADİR DOĞRUER
KÜRŞAT KOÇAK
MUHİTTİN KÖROĞLU
MUSTAFA BİLGİN
MUSTAFA YILDIZ
NECATİ ABACI
NURİ BİLGİN
OĞUZ GÜREL
ORHAN ENEZ
ÖZGÜR ARHAVİLİ
TAN ORAL
TONGUÇ YAŞAR
SEÇKİN TEMUR
SEMA ÜNDEĞER
SEMİH POROY
SERDAR ÇAKIRER
ÜMİT ÖĞMEN
YENER ÇAKMAK
YİĞİT ÖZGÜR

DERGİ TEMSİLCİLİKLERİ
Bursa/Mümin Bayram/İzmir•Cem Koç/
Trabzon•Adnan Taç/Sinop•Seyit Saatçi
Zonguldak•Kürşat Coşkun

DİZGİ: DAMAR LTD. ŞTİ. • ANKARA
Özveren Sok. 3/8 Demirtepe Tel: 0.312. 232 01 11

BASKI: KUBAN MATBAACILIK YAYINCILIK • ANKARA
Matbaacılar Sitesi 558. Sok. No:20 Tel: 0.312. 395 20 70

İRTİBAT VE YAZIŞMA ADRESİ:
Konur Sok. 31/10 Kızılay-ANKARA Tel-Faks: 0.312. 417 37 28

POSTA ÇEK NO: 104902 METİN PEKER
Altı Ay: 18.000.000 TL - Bir Yıllık: 36.000.000 TL.
Altı Ay: 24.000.000 TL. Bir Yıllık: 48.000.000 (Resmi Dairelere)

KAPAK KARİKATÜRÜ: CUMHUR GAZİOĞLU

Karikatür Dergisi'ndeki eserler yazılı izin alınmadan kesinlikle yayımlanamaz.

1 MAYIS İŞÇİ BAYRAMI KUTLU OLSUN

TAN ORAL

MAKSAT MUHABBET

hASAN uYSAL

Aman Cehaletimizi Koruyalım!

Ülkelerde kişi başına düşen kitap sayısı, potansiyel okur üzerinden hesaplanırmış. Bilenler, Türkiye'de potansiyel kitap okur oranının 2.4'te 1 olduğunu belirtiyorlar ki, bu 26 milyon okur demek. Oran düşük olsa da ortaya çıkan rakam müthiş. Oysa 26 milyon potansiyel okuru olan ülkede, bir kitap tek baskıda artık bin ya da iki bin basıyor iyi mi? Avrupa'da 10 milyon nüfusa sahip ülkede bile 50-100 bin basılıyormuş, kimin umuru?

İşte size yeni bir soru; geçtiğimiz yıl, resmi kitapların dışında kaç kitap satılmış olabilir? İşte ipucu; yalnız 20 milyon; öğrenci ve öğretmen gibi, yaşamı okumak, öğrenmek üzerine kurulu bir eğitim ordumuz var. Adam başına en az 10 kitap almaları ve tüketmeleri gerekmez mi? Yok bizimkiler tükenmez. 4 diyelim; sadece onlar 80 milyonu bulur. Yok yok iki diyelim, o zaman da 40 milyon eder. Oysa bırakın onları, koca Türkiye'de geçen yıl satılan kitap sayısı sadece ve südece 21 milyon. 8 milyonluk İsveç'te 56 milyon kitap satılırken, ne diyeyim başka?

Basılı her çeşit kitap istatistiği vereyim isterseniz ki gerilemeyi görün! 1995'te okur başına 3.4, 1994'te 3.7, 1993'te 3.8 (Dikkatinizi çekerim; bunlara din, devlet ve ders kitapları dahil) kitap basılmış. Bu rakam 1980'de 5.7, 1985"te ise 5.3, 1990'da 4.8, 1999'da 4.6, 2000 yılında ise 4.3 olarak gerçekleşmiş. Bunlar 80'li ve 90'lı yılların rakamları. Şimdi biraz da gerilere gidelim mi? 2000'de 4.3 iken, 1945 rakamı 10.2, 1950'de 11.4, 1955'te 14.3, 1960'ta 21.8, 1965'te ise -sıkı durun- 27.8! Bu rakam 1970'te 20.5'e, 1975'te 13.3'e, 1980'e gelindiğinde ise 5.7'ye iniyor. Sonuç; 25 yılda, potansiyel kitap okuru başına düşen basılı kitap sayısı tam 6.5 kat azalmış durumda. Türkiye'deki oran, "yamyam" diye aşağılanan ülkelerin bile altında... (Laf aramızda, 'çevremizdeki insanlar nasıl birden tuhaflaşıp, boşlaştı, niye yamyamlaştı' diye sormayın artık lütfen!)

işte HÜ, AÜ ve ODTÜ'de yapılan öğrenci anketinin sonuçları: Öğrencilerin dörtte biri açıkça "Ders dışı kitap okumam!" demiş. Demek ki, dört kişiden üçü okuyor, aman ne iyi! Ancak "Okuyorum" diyenlerin yarısından çoğu, son yıl içinde okuduğu tek kitabın adını ve yazarını bile söylememiş ve içlerinden hiçbiri, bir yıl içinde "Okudum" dediği üç kitaptan fazlasının adını verememiş. Oysa hepsi hepsi dört kitap; bölün 12 aya, üç aya bir kitapçık düşüyor sadece... Hayranız, cehaletini üniversitede bile koruyan gençlerimize... (Hoş, öğrencileri böyle de hocaları pek mi matah?) Her neyse, bu hoş ve boş beyinler sizleri de heyecanlandırmıyor mu?

1980 sonrası; hikmetlerinden sual olunmaz ahmak devri geçiriyoruz. Geliyoruz 1984'e; yani arabesk Amerikalılar dönemine... 1984-1991 yılları arasında geçen 6.5 yılda 2.916 yazar, çevirmen ve gazeteci yargılandı. 613 yayın toplatıldı, 403 yayın yok edildi. 59 ton gazete, dergi ve kitap yakıldı, 48 tonu için yakılma kararı alındı. Yazanlara, 2.350 yıla yakın hapis ve milyarlarca para cezası verildi. 13 gazete için 387 dava açıldı.

Sonra, malum kökten Amerikalılar devri başladı. 1991-1995 arasında geçen 3 yılda 940 gazete-dergi, 112 kitap toplatıldı. Bunları yazan 172 kişi toplam 312 yıla mahkûm oldu. Tam 23 gazeteci ise öldürüldü. 28 şubat sürecine kadar ise Amerikalı Araplar dönemi yaşandı. Onların döneminde işler daha da büyüdü ki, Şanar Yurdatapan, İsmail Beşikçi, Yaşar Kemal, Ünsal Öztürk, Işık Yurtçu gibi yazar ve yayıncılar hakkında davalar açıldı, bir bölümü içeri atıldı. Dahası, basılmamış kitap notları ele geçirilip, yazarı mahkûm edildi. Sonra... sonrasını hepimiz biliyoruz ki artık harbi Amerikalılar devri başlatıldı ve bu garabetin artarak sürdüğüne tanık oluyoruz; ne sevindirici değil mi?

Vatandaşının cehaletini bu kadar titizlikle koruyan, şunun şurasında kaç devletçik kaldı ki? Böylesi bir devleti kim merak edip de ziyaret etmez? Bu demektir ki devlet turizm sektöründen de köşeyi dönecek! Bu arada halkı batmış ne umuru? Sanırsınız ki "Okumak için kitaba saldıran, bunları basmak için çırpınanların ülkesi" Türkiye. Oysa ne okumak için çırpınan, ne de bunları yazmak veya basmak için yırtınan fazla insan var. Buna karşın devletimizin gayretini takdir etmek, bunun değerini bilmek gerekmez mi? İçiçe geçmiş kıvır kıvır olmuş bir beyin yerine, düz, pırıl pırıl, kullanılmamış bir beynin albenisini düşünebiliyor musunuz?

"ADEMOĞLUNUN HAYVANLIĞI YEMEKLE, İNSANLIĞI İSE OKUMAKLA GEÇERLİDİR" demiş şair. Onun içindir ki;

DURDUK YERDE İNSANLIĞIN ALEMİ YOK
DEĞERLİ KİTAP OKUMAZ VATANDAŞLARIM.

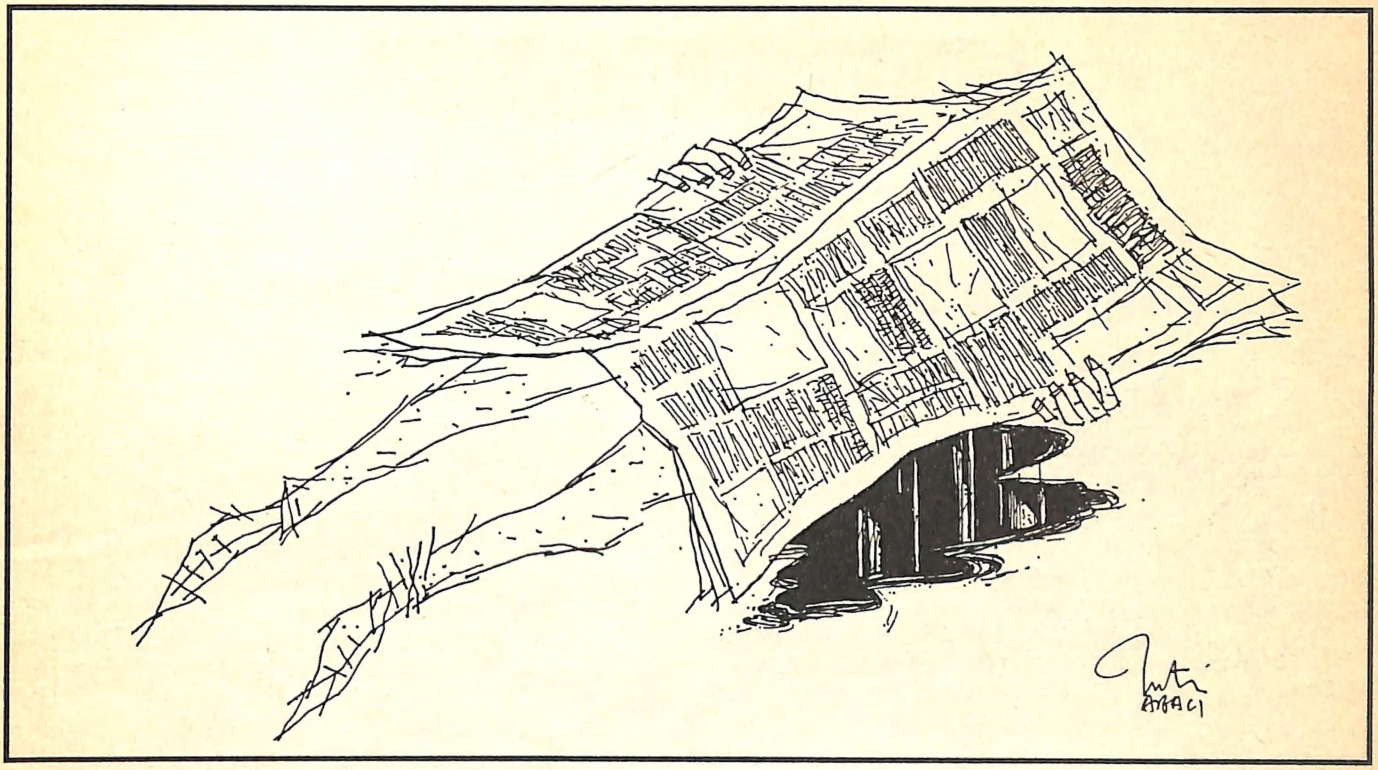

NECATİ ABACI

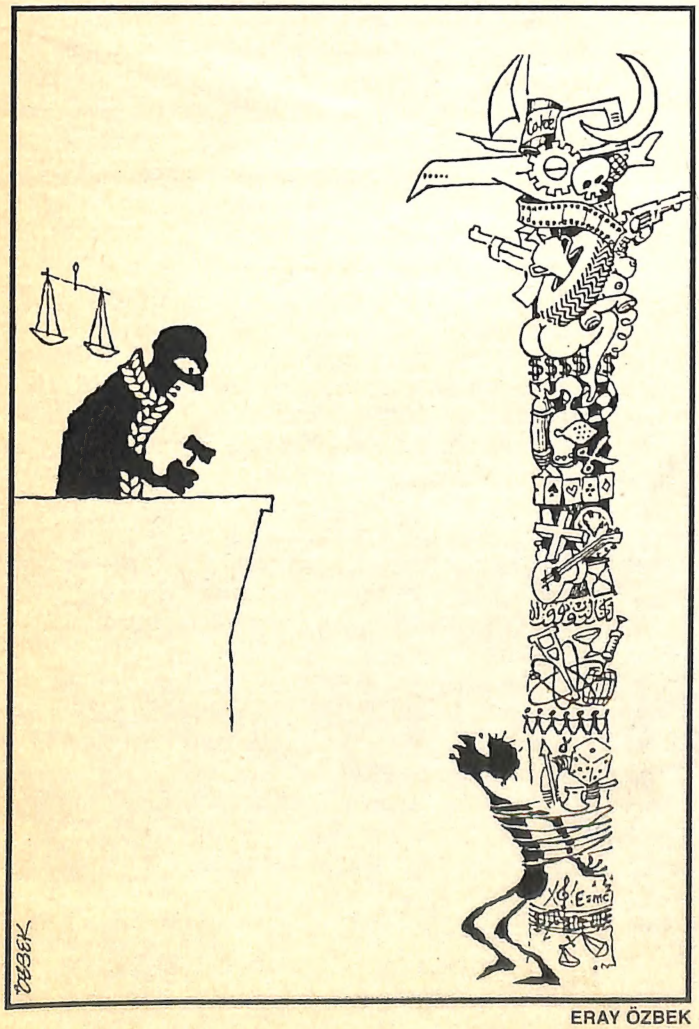

ERAY ÖZBEK

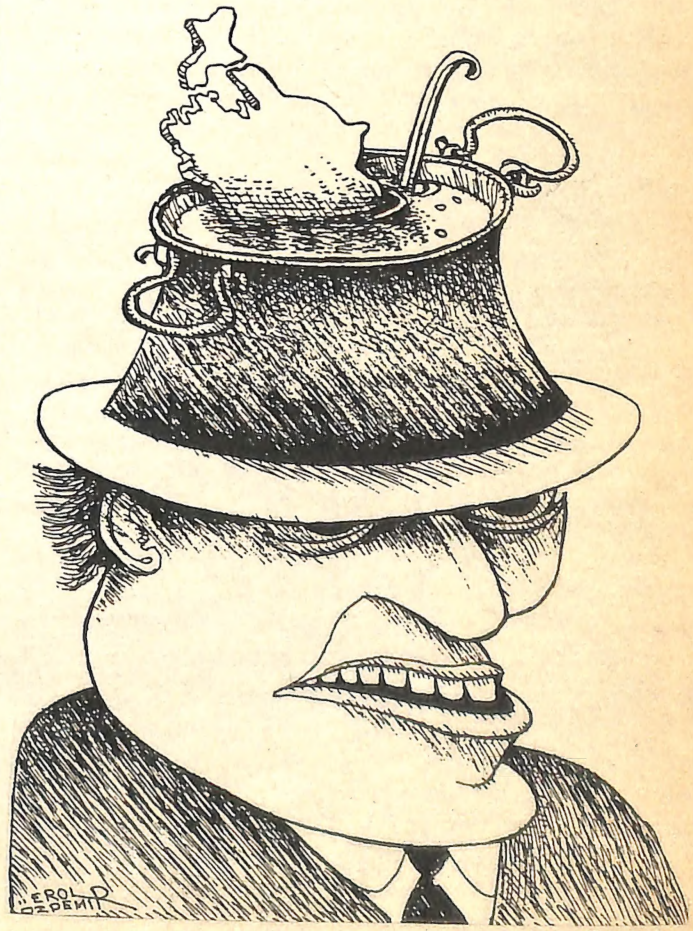

ERAY ÖZDEMİR

dinozorun yeri

hüseyin atabaş

DÜNYANIN BÜTÜN İŞÇİLERİ BİR'LEŞMEYİN!

Marx'ın özlemi gerçekleşiyor, gözümüz aydın!.. Ne diyordu sakalını sevdiğim: *"Dünyanın bütün işçileri birleşin."* Yüzyılı aşkın bir zamandan beri işçiler kendi istençleri ve çabalarıyla birleşememiş olsalar bile, demokrasilerde çare tükenmez: "Globalleşme" olarak adlandırılan, "Küreselleşme" olarak Türkçeleştirilen(!) "Yeni Dünya Düzeni" işçileri "bir"leştiriyor. Üstelik işçilerle de yetinmiyor, insanlığın böyle bir başarıyla yirmi birinci yüzyıla girmiş olmasının onuruna bir büyük promosyon atağı ile tüm insanları *"bir lokma bir hırka"* kıskancında olsa bile "bir"leştiriyor, eşitleştiriyor. Eh, sosyalizmin amacı da aşağı yukarı bu değil miydi!.. Çetin Altan'ın kulakları çınlasın ve koluna Ertuğrul Özkök'ü de alarak zil takıp oynasın. Kendilerine ayak uyduracak daha pek çok cevher bulmaları işten değil, merak etmesinler!

Şimdi Altan ile Özkök'ü niçin yanyana getirdiğimi merak edenler olabilir: Aslında ben değil, "Globalleşme"nin tecimsel sınırları ortadan kaldırmasıyla sosyalizmin gerçekleşeceğini sanan ya da saptıran Çetin Altan'ın bu görüşü ile Ertuğrul Özkök'ün kimi sözleri buluşturuyor onları. Bakın, yirmi birinci yüzyılın hemen başında, *Dünya Çalçene Marksizmi*'he doğru giderken, bu yıl yapılan 1 Mayıs kutlama törenlerini pek "muhteşem" bulan *Genel Yayın Yönetmeni* neler diyor:

"Benim yıllardır özlediğim 1 Mayıs işte buydu.

Türkiye'nin renklerinin ortaya döküldüğü, baharla ülkenin renklerini, emekle hayatı birleştiren bir bayram.

Bu çok özel günü, dar bir sınıfsal esaretten kurtarıp, çok daha geniş insanî alanlara yayan bir talep bayramı."

Değil mi ama, "Yeni Dünya Düzeni"nin emek bayramı kutlaması dediğinin bize yansıması elbette böyle olmalı: "Bu çok özel günü dar bir sınıfsal esaretten kurtaracaksın" ki, emeği verenden önce alan bayram etsin. Daha doğrusu, doğusal liberalizmin zaferi karşısında hep birlikte bayram edelim. Bayram etmek hakkımız, çünkü haraç mezat "özelleştirilen" kamu mallarını o baldırı çıplak işçi sınıfı alıp da ülkeyi esenliğe çıkaracak değildi ya!..

Anlayacağınız: *Sosyalizm* eşittir *globalleşme, 1 Mayıs* eşittir *Bahar Bayramı* olunca, oldu da bitti maşallah!..

Eski akademisyen büyük gazeteci sürdürüyor sözlerini:

"Türkiye toplumu herkesi şaşırtmaya devam ediyor.

Ülke tarihinin en derin ekonomik krizini yaşıyor.

Toplumda öfke doruğa çıkmış.

Esnaf ayakta.

Yolsuzluklar öfkeyi daha da bilemiş.

Anlayacağınız milyonlarca voltluk negatif bir elektrik toplumu bir uçtan ötekine dolaşıyor.

Üstelik 1 Mayıs en demokratik ülkelerde bile her geçen yıl biraz daha kavgalı, biraz daha gergin hale geliyor.

Herkes bekliyor ki kan gövdeyi götürecek.

Ama bakın, böylesine gergin ve stresli bir ortamda Türkiye, muhteşem bir 1 Mayıs kutluyor.

Ne olay var, ne büyük kavga, ne oraya buraya saldırı...

Che'li tişörtlerin yanında Türk bayrakları...

Orak çekicin yanında hiç ummadığımız semboller...

Artık ne Che fotoğrafı kimseye batıyor, ne de orak çekici gören polis kırmızı görmüş boğaya dönüyor..."

Doğrudur; arı kovanına çomak sokmazsan ne olay, ne büyük kavga, ne oraya buraya saldırı olur, ne de polis kırmızı görmüş boğaya döner.

Evet, söylenenlerin hepsinin bir an için normal olduğunu kabul edelim, ama yine de bir anormallik var işin içinde. Örneğin şu size garip gelmiyor mu? Dünya artık Gül Mehmet'in "Che'li" kasket giymesine bile şaşırmıyor. Nedenini de ben söyleyeyim isterseniz; artık ölmüş eşekten kimse korkmuyor da ondan. İşçinin emekçinin 1 Mayıs bayramı, yıllardır verilen üstün çabalarla bahar bayramına dönüştürüldü de ondan. Türkiye insanı tevekkül içinde *"bir lokma bir hırka"* tokgözlülüğüne derin inancıyla sahip çıkıyor da ondan.

Ama Türkiye'nin bütün renkleri bu bayrama yansıyor mu gerçekten? Elinizi vicdanınıza koyun Tanrı aşkına.

Dinimizin temel felsefelerinden biri(!) olan şu *"bir lokma bir hırka"* tesellisini, 1950'li yıllarda, Amerikalı bir Barış Gönüllüsü yakalamış bizim Rize'de ve hemen ülkesine rapor etmiş: "Müslüman Türk halkının böyle bir hasleti var. Bunu değerlendirmenin ülkemize sorunsuz yararlar sağlayacağı şüphesizdir." İkinci Paylaşım Savaşı sonrasında dünyanın çavuşluğuna soyunmaya başlamış olan Amerika'nın kafasında işte o günden sonra "Yeni Dünya Düzeni" tasarımı oluşmaya başlamış! Türkiye asıl o günden beri şaşırtıyor dünyayı!..

Elimizde böyle bir dayanak olduktan sonra, ekonomik kriz falan vız gelir bize. Biz Timur'un fillerini bütün konuk severliğimizle ağırlayıp, arkasından vur patlasın çal oynasın bayram yapan bir ulusun torunlarıyız. Bize her gün bayram, 1 Mayıs'a falan hiç gerek yok!..

Bunları söylerken; 1 Mayıs 1977 Taksim Meydanı kırımını özlediğimiz sanılmasın. Aslında bütün bunları, o kırıma yolaçanları bulup ortaya çıkardıktan sonra konuşmamız daha gerçekçi olurdu. Ama ne hikmetse bulamadık işte. Ne devlet, ne onun polisi, savcısı ne de o gün bilmem kaçıncı ama bugün birinci güç olan medyamız başaramadı bunu, başaramadık.

Sora sora, öğrene öğrene Bağdat bulunurmuş. Biz de sorduk:

— Nasıl başaracağız?

Temel'den anlamı derin bir yanıt aldık:

— Dünyanın bütün işçileri, "bir"leşmeden birleşun başarursunuz!

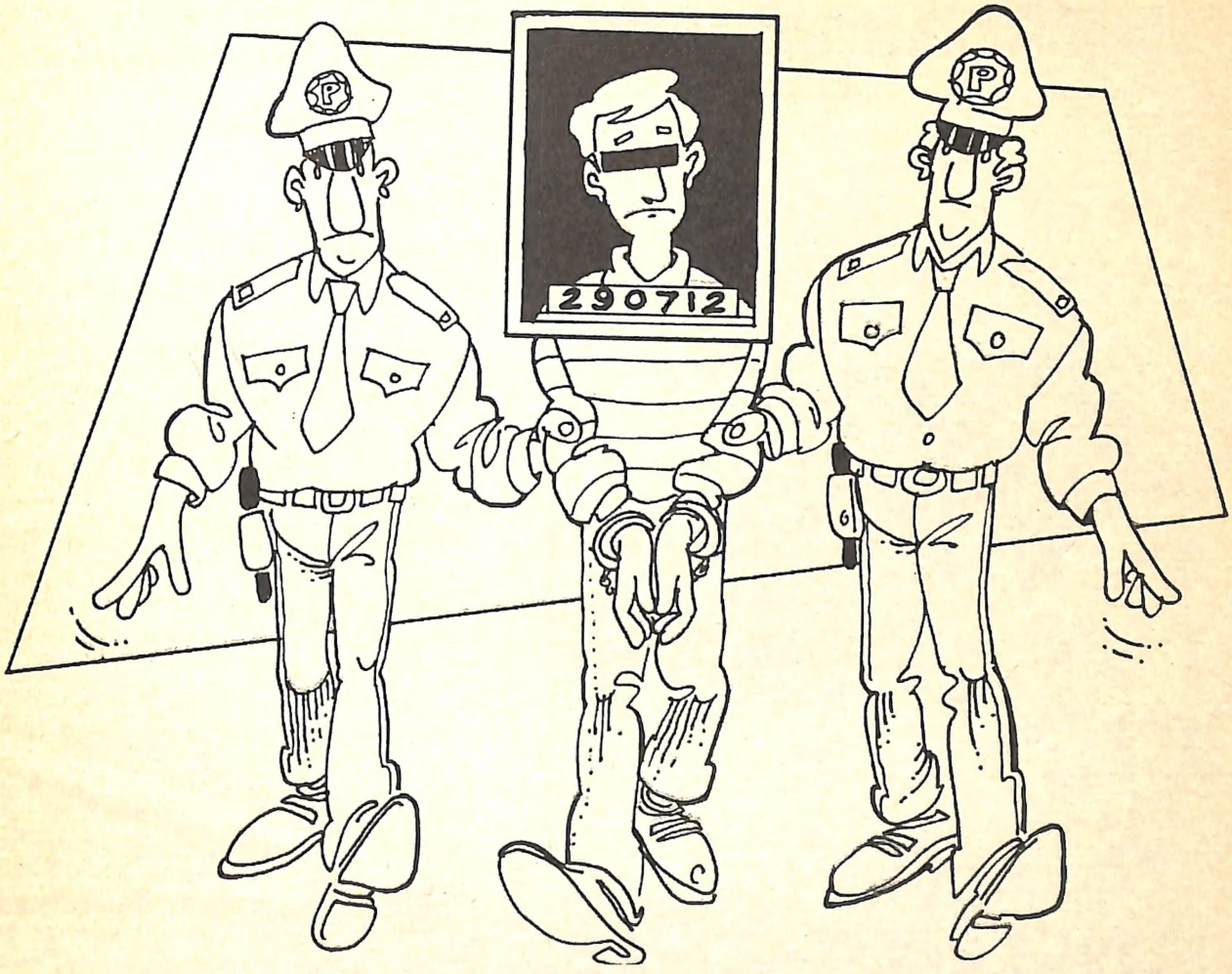

ERDOĞAN KARAYEL

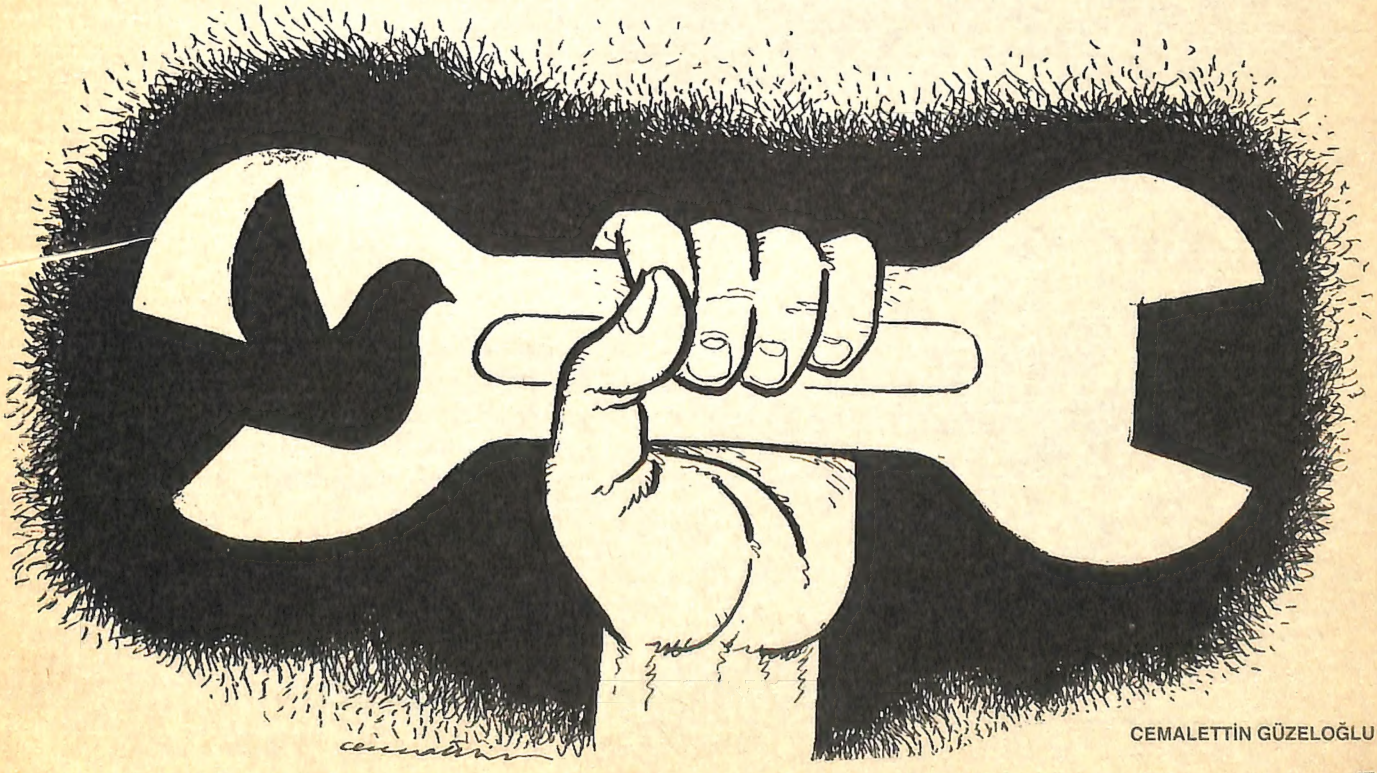

CEMALETTİN GÜZELOĞLU

CUMHUR GAZİOĞLU

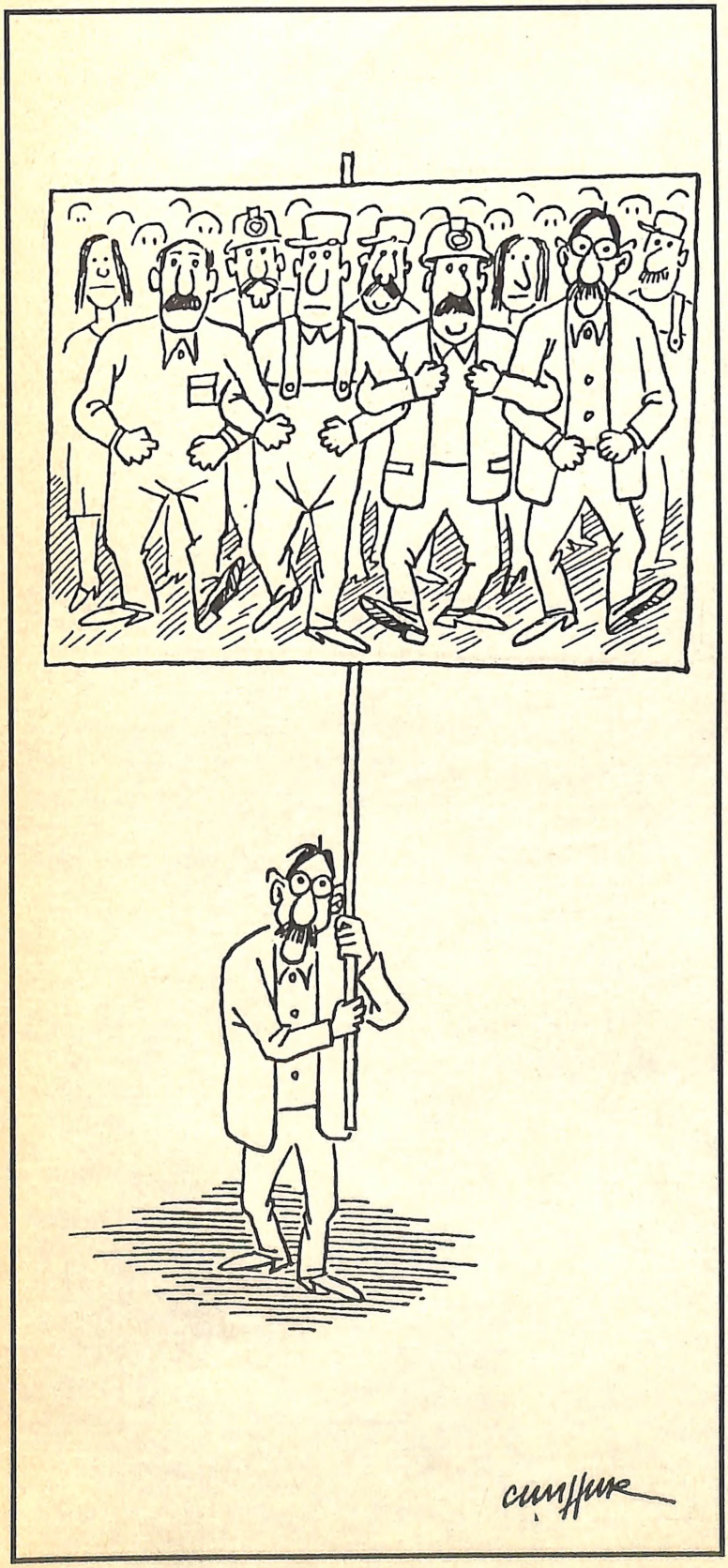

RUHİ TEK TREN PENCERESİNDEN

EEEE... BU DÜNYA

Haydarpaşa-Adapazarı.

Haydarpaşa treni, bugün yolcuları gibi yorgundu.

Gedikliler vagonuna yanlışlıkla binmiş bir yaşlı yolcu vardı. Olacak şey değil, yerine turur oturmaz çantasından bir kitap çıkardı. Yanındaki gözucuyla baktı. 1591'li yıllara ait bir yabancı elçinin anılarını içeren bir kitaptı.

Sinan Paşa o yılların gözdesiydi. Sadrazamdı. Özelliği hıristiyan düşmanı olmasıydı. Arnavuttu. Gençliğinde domuz çobanlığı yapmıştı. Devşirilip saraya getirilmişti. Aşçılık öğrenmesi için baş aşçıya teslim edildi. Türkçeyi çok iyi öğrendi. Bugün, hâlâ dilini öğrenmemiş büyükler-küçükler olduğu düşünülürse, bu durum önemli bir özellikti. Küçük Sinan cin gibiydi. Aşçılık ona göre değildi. Padişah II. Selim'in ayaklarına kapandı. Okuma-yazma öğrenmek istediğini söyledi. Mutfakta harcanmamalıydı. Padişah bu isteğe olumlu yaklaştı ve Sinan'ı Enderun-u Hümayun okuluna gönderilmesi emrini verdi. Sinan zeki idi, ağzı iyi laf yapıyordu. Savaşlara katıldı. Sarayın gözüne girdi. Sadrazamlığa yükseldi.

Tren Gebze'ye doğru yaklaşıyordu.

Sinan'ın unvanı artık Sinan Paşa oldu. Dört kez sadrazamlıktan azledildi. Kellesini korumasını bildi. Padişah III. Mehmet'in annesi Safiye Sultan'a büyük hediyeler gönderdi ve beşinci kez sadrazamlığa getirildi. İşini tıkırına koydu. Osmanlı'da yaşamak isteyen kesenin ağzını açmak, tohum saçar gibi sağa sola para saçmak zorundaydı. Görevliler para ya da armağan almaktan utanç duymazlardı. Paşalar ve büyükler kendilerine bir armağan sunulmadığı zaman bunu uşakları aracılığı ile isterlerdi.

Makinist trenin düdüğünü öttürdü.

Atalar ne demişti: "Parayı veren düdüğü çalar."

Sadrazamlığa defalarca gelip-giden Sinan Paşa'nın eriştiği refah ve mutluluğu çekemeyenler, hakkında söylenti başlattı. Beşinci kez sadrazam olunca pekçok kişi görevinden ve hayatından oldu. Başarılarının sonucu "serdarı azam" (başkomutan) yapıldı. Macar seferine hazırlanırken hastalandı. Şiddetli bir dizanteriye yakalandı. Yatağa düştü. Valide Sultan, Sinan Paşa'nın hekimine rüşvet vererek kandırdı ve yanlış ilaçlar verdirdi. Sekiz gün içinde ölmesini sağladı. Sinan Paşa'nın bu gidişi, geri dönmesine engeldi.

Tren sanki üzerinden yorgunluğunu atmış gibi hızlandı.

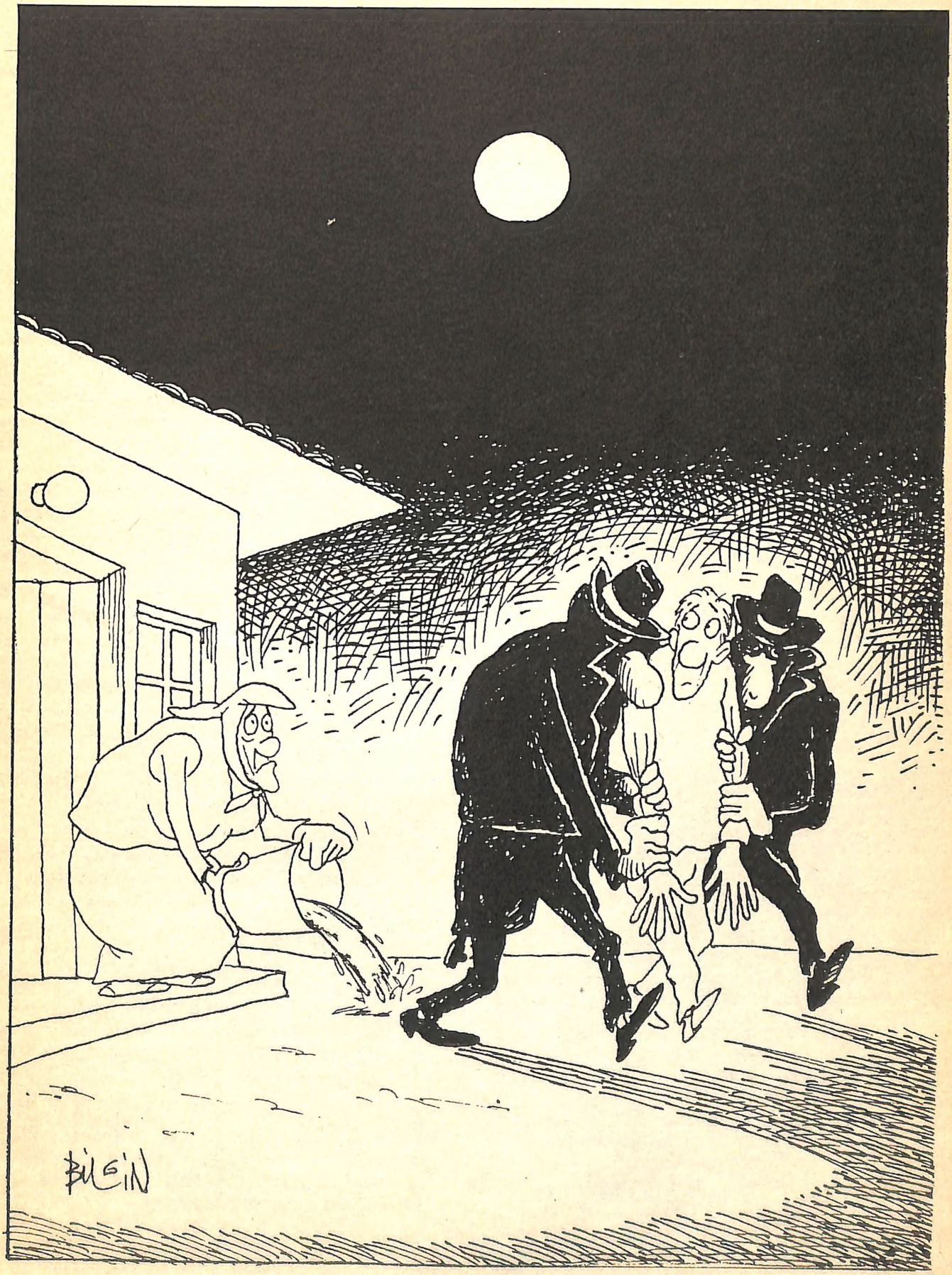

MUSTAFA BILGIN

mizah dosyası

cihan demirci

HAYAT MİZAHI KAÇ GEÇİYOR?

Sevgili Karikatür dergisi dostları, geçtiğimiz Nisan ayında Karikatür ve Mizah Müzesi'nde MİZAH HAFTASI kapsamında, "HAYAT MİZAHI KAÇ GEÇİYOR?" başlıklı bir söyleşi gerçekleştirdik. Bu ayki "MİZAH DOSYASI"nda size o söyleşiden görüşler aktaracağım.

3 Nisan 2001 tarihinde İstanbul Saraçhane'deki Karikatür ve Mizah Müzesi'nde MİZAH HAFTASI kapsamı içerisinde keyifli bir söyleşi gerçekleştirdik. Benim yönettiğim söyleşinin başlığı uzun zamandır üstünde durduğum bir soruyla ilgiliydi: "HAYAT MİZAHI KAÇ GEÇİYOR?"

Bendeniz özellikle 90'lı yıllardan başlayan, sapla samanın birbirine karıştığı gerçekle-hayalin ayrımının yapılamaz bir hale geldiği bu baş döndürücü, manyak edici süreçte artık hayatın mizahı fena halde solladığını hatta birkaç tur filan bindirdiğini düşünüyordum epeydir... Mizah, hayat karşısında yenik düşünce adeta hezimete uğrayınca hızla yumuşayıp pek çok ürün gibi "light" bir hale gelerek; o eski keskin, yırtıcı ve muhalif tavrını da yitirmeye başladı bana sorarsanız...

İşte bu sorunun cevabını aramak için o gün söyleşiye davet ettiğim svgili dostlar; **Aydın Boysan, Tarık Minkari** ve **Yalçın Pekşen**'di... Şimdi bu söyleşiden size özellikle söyleşiye konuk olan dostların konuşmalarından seçtiğim bölümleri aktaracağım... **Yalçın Pekşen**, bakın bu konuda neler dedi:

"Gerçekten 90'lı yıllara kadar Cihan'ın da söylediği gibi mizah yapan kişiler çok fazla kolaylıklar elde etmişlerdi. Ama benim gördüğüm özellikle son 5 yıl içerisinde bu iş çok fazla bozuldu. Bugün artık o kadar büyük çelişkiler karşımıza gerek olaylar olarak çıkıyor ki, bizim bunun içinde bir şeyleri deforme edip mizahlaştırma olanağımız ortadan kalkıyor... Gerçekten gerçekler mizahı aştı. Cihan'ın sözüne katılıyorum. Bence de hayat mizahı çok fazla geçti... Size bir örnek vereyim; kendisi bir bankanın içini boşaltıp hortumcu olmuş bir insanın sahibi olduğu gazeteye bir bakıyorsunuz başkaları için "hortumcular" diye başlık atabiliyor. Siz şimdi artık bu durumun mizahını yapamıyor, hiçbir şekilde deforme edemiyorsunuz, çünkü bunun kendisi mizah artık. Olaylar o kadar fazla deformasyona uğramış olarak karşımıza çıkıyor ki, bunun mizahını yapamıyorsunuz artık... Bir başka örnek; başbakanın o meşhur MGK toplantısından çıkıp da, 'bu bir krizdir' demesi... Oysa başbakan, eğer ortada bir kriz söz konusuysa bunu önlemekle görevli kişidir... Böyle bir kriz olsa bile bunu yatıştıracak, önleyecek kişi olması gerekir ama o çıkıp; "kriz var" diyebiliyor... Siz şimdi böyle bir olayı, bir mizah yazarı ya da karikatürist olarak nasıl karikatürize edebilirsiniz?.. Olayın kendisi karikatür zaten... Mizah küçük çelişkilerden yakalanır, büyük çelişkilerden mizah yapılamaz... Ülkenin uçuruma gitmesine yol açacak çok büyük çelişkiler eskiden yaşanmıyordu ama bu gibi durumlar son zamanlarda çok arttı. Bu aslında bir memleket sorunu..."

Şimdi **Aydın Boysan** ustanın bu konu çerçevesinde söylediklerine bakalım:

"Mizahın hayatın kötüleşmesiyle zayıflayacağı gibi bir düşüncem yok benim. Hayat ne kadar eziyete dönüşürse mizah o derece canlanır... Örneğin; Hitler Almanyası'nda mizah doruğa çıkmıştı... Almanya'da kabare konuşmacıları vardı. Bunlardan Karl Valentin bir akşam çıkıyor; 'Hayl' diyor duruyor, sonra bir daha 'hayl' diyor duruyor, sonra da 'Ya herifin ismi neydi unuttum' diyor... 30 sene kadar önce Ecevit umudumuzdu ya... İşte o sıralarda bir seçim gezisinde Karadeniz'de onbinlere hitap ediyor... Ordan bir Karadenizli; 'Ha pu yanındaki kadın kimdir?' diye soruyor. Ordakiler; 'Bilmey misun Rahşan hanımdır, karısıdur' demişler... Bunu duyan adam bağırmaya başlıyor; 'Kaçın laaan, kaçın laaan!' Adama; 'Niye?' diyorlar... Adam da; 'Bu kadını öpen herif hepimizi öper yaa' diyor... Şimdi gelelim bugüne, hükümetin bu hale geldikten sonra bile hâlâ yerinde durduğuna bakıp bakıp da niye gülmüyoruz acaba?.. Olayların kendisi mizah oluyor artık bence... Olay acı ama acı acı gülmek diye de bir şey var... Kara mizah diye bir şey var... Mizah zaten güldürmeyi amaç edinmez, mizah zihinde bir silkelenme yaratmayı amaç edinir. Onun için mizahın adına 'gülmece' denmesini de ben mizaha yapılmış en büyük kötülük olarak sınıflandırıyorum. Gülmece diyerek mizahın asıl amacını küçümsemiş oluyoruz... Oysa mizah gerçekte düşündürme amacına dönüktür... Hayatın hızı arttı da, mizah geride mi kaldı?.. Bence kalmadı, çünkü mizahçının kafası çalışmak zorunda, zaten kafası çalışmayan mizahçı olamaz... Biz aslında biraz da umudumuzu kırdığımız için bu şekilde konuşmaktayız... Vaktiyle sirk maskaraları güldürmeye çalışıyordu insanları, şimdi ise politikacılar üstlendi bu görevi, yani bence roller değişmiş oldu sadece..."

Ve şimdi de gelin **Tarık Minkari** hocamızın bu konudaki görüşlerini okuyalım:

"Mizah eğer bugün kısırsa kesinlikle mizahçılardan çok yan faktörlerden kaynaklanmaktadır. Bakın bugün bir gazetenin yöneticisi gönderdiğiniz karikatürü beğenmiyorsa basmayabiliyor. Yani gelinen nokta bu şu anda... Ayrıca mizahın tek hedefi güldürmek ve eğlendirmek değildir. Doğru olan şu sanırım; mizah, çoğu zaman güldüren, düşündüren, eğiten, öğreten, şaşırtan hatta bazen de üzen ve ağlatan bir sanat koludur... Yani onun içinde hem hüzün vardır, hem güldürme, hem de coşku vardır... Mizah bence de çok güzel bir kelimedir, yerine zorlama bir kelime yaratmaya gerek yoktur..."

Tarık Minkari, Aydın Boysan ve **Yalçın Pekşen**'in katıldığı bu söyleşide hepimizin katıldığı bir gerçek ise, gerçek mizahın gücünün azalmadığı sadece geri düştüğüydü... Aslında bizlere böylesine bir soruyu sordurtan da yaşadığımız akıllara noksanlık verecek abuk-sabut dönemdi... Çünkü mizah; sanatların en dinamik, en enerjik, en yerinde duramaz ve en isyankâr alanıydı... Böyle bir alan elbet bir yumuşama halinden sıyrılarak yeniden hakettiği yeri alacak ve hayatla olan yarışına kaldığı yerden devam edecekti... Yeter ki bizler mizahın önemli işlevlerinden biri olan "UYANDIRMA" pozisyonuna, bu ülkenin bireyleri olarak; "UYANMA" pozisyonuna bir geçelim, işte o zaman mizahçının da biraz dumura uğramış mesleki hazzı ve keyfi yeniden yerine gelecektir. Haziran ayındaki "MİZAH DOSYASI"nda buluşana dek, her türlü suni krizlere inat GÜLEKALIN sevgili Karikatür dergisi dostları...

MURAT ÖZMENEK

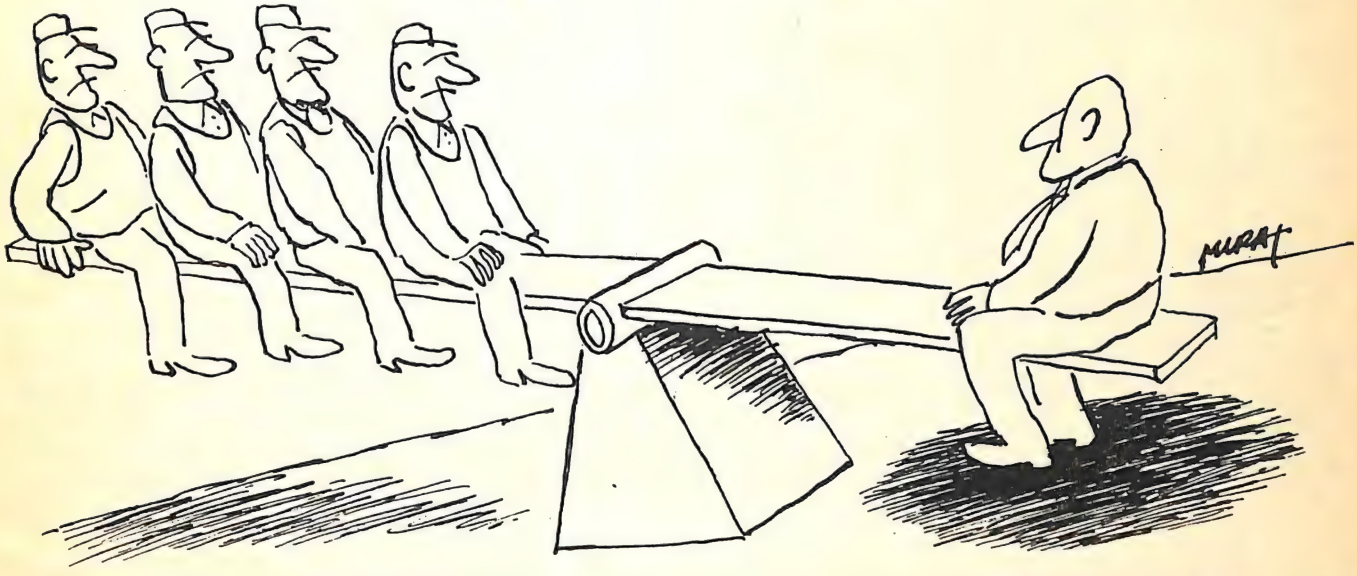

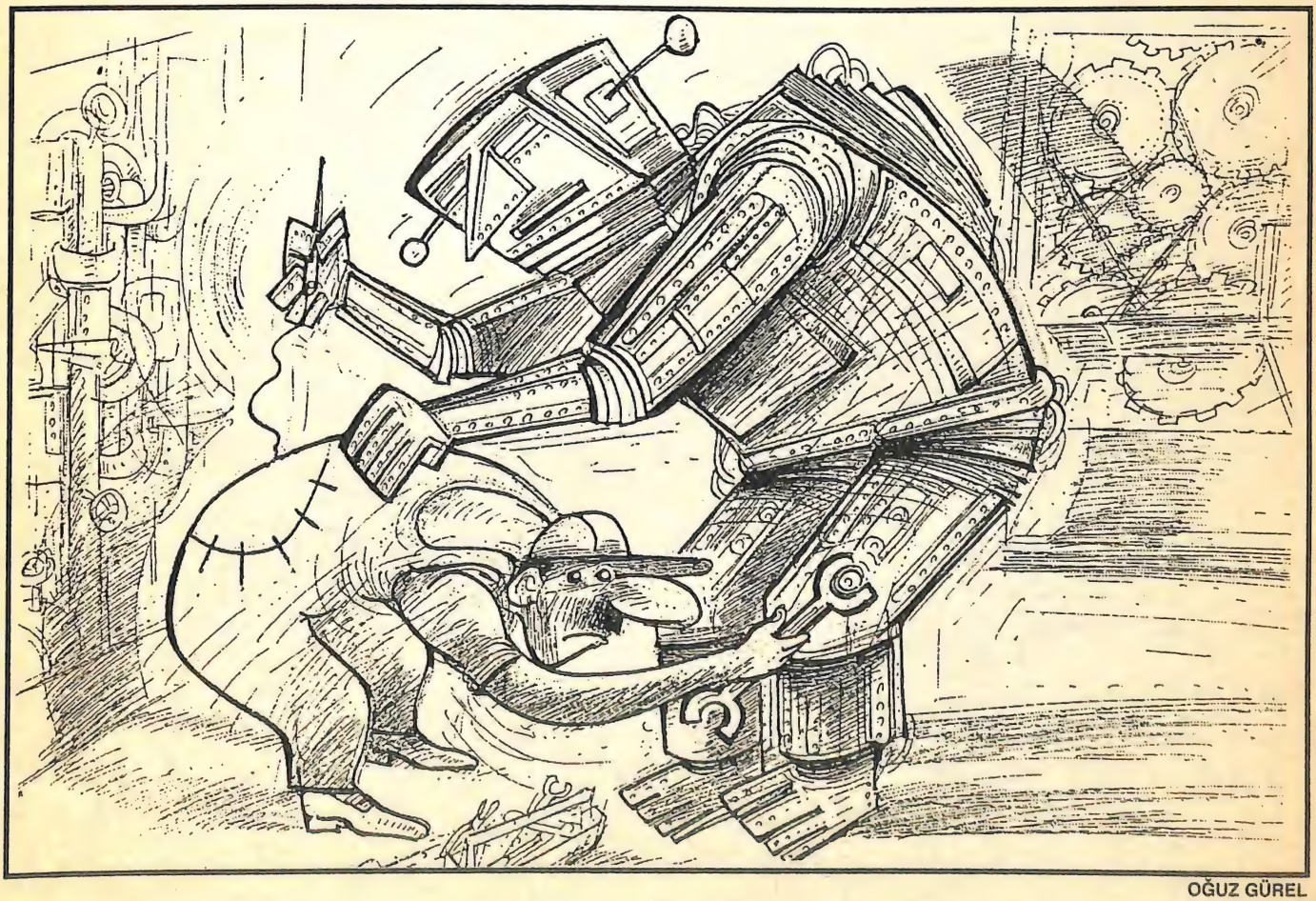

OĞUZ GÜREL

ÖLÜMÜNÜN 3. YILINDA MEHMET SÖNMEZ'DEN SELİMİYE ÇİZGİLERİ

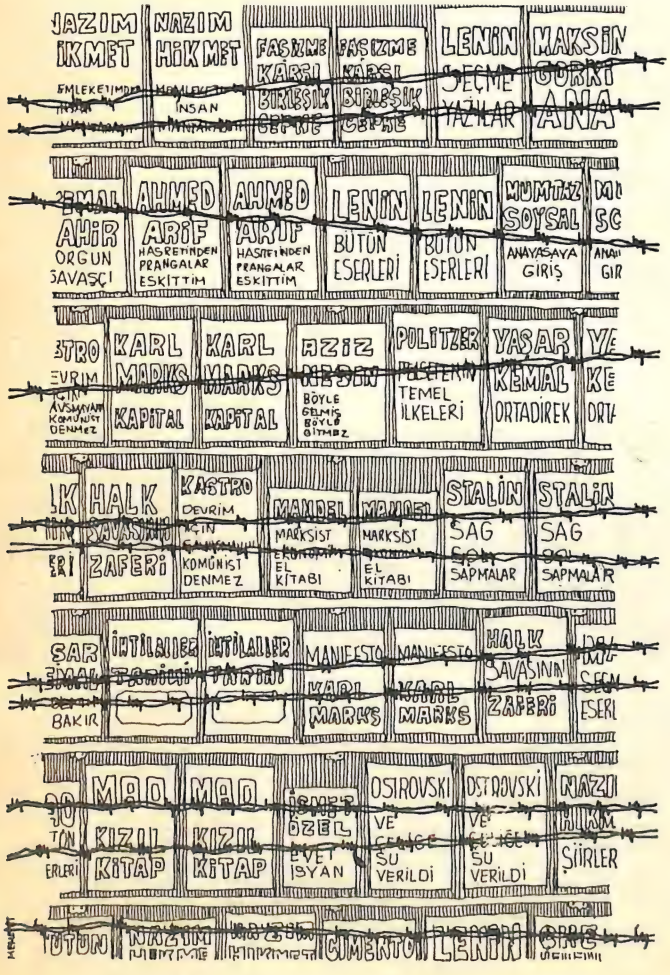

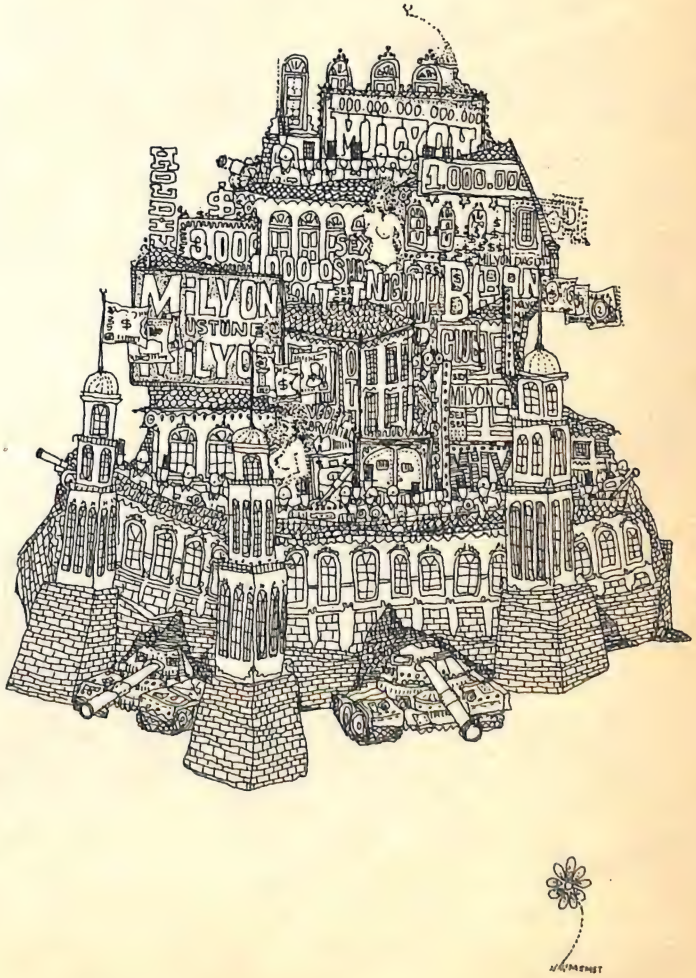

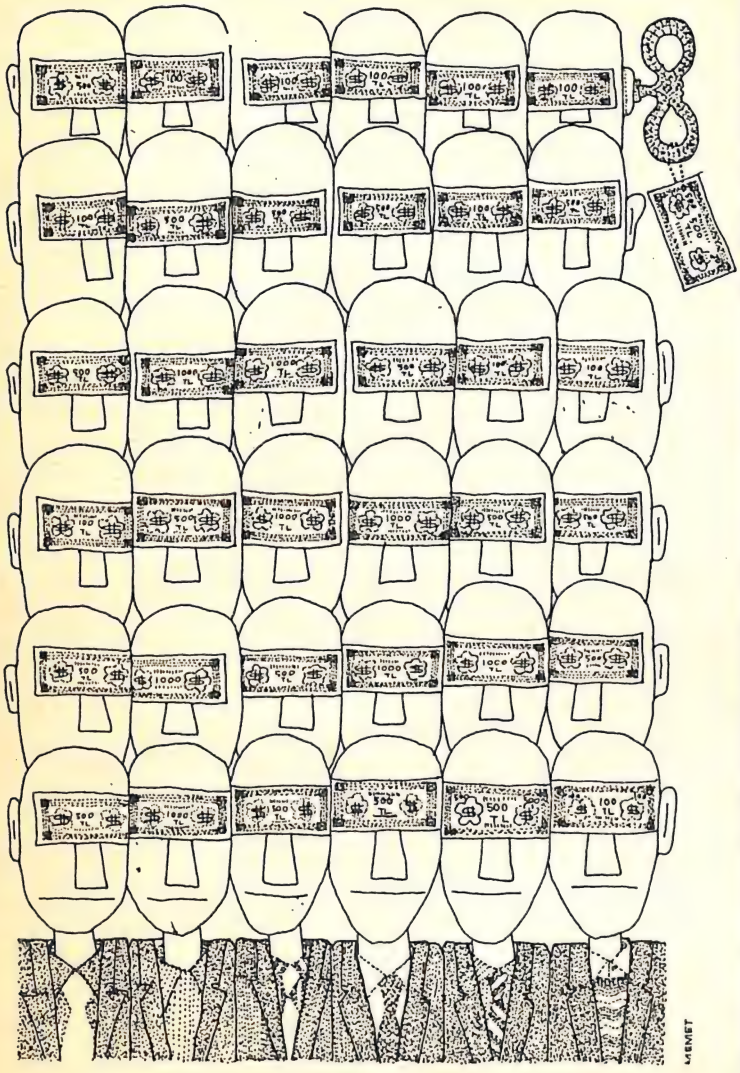

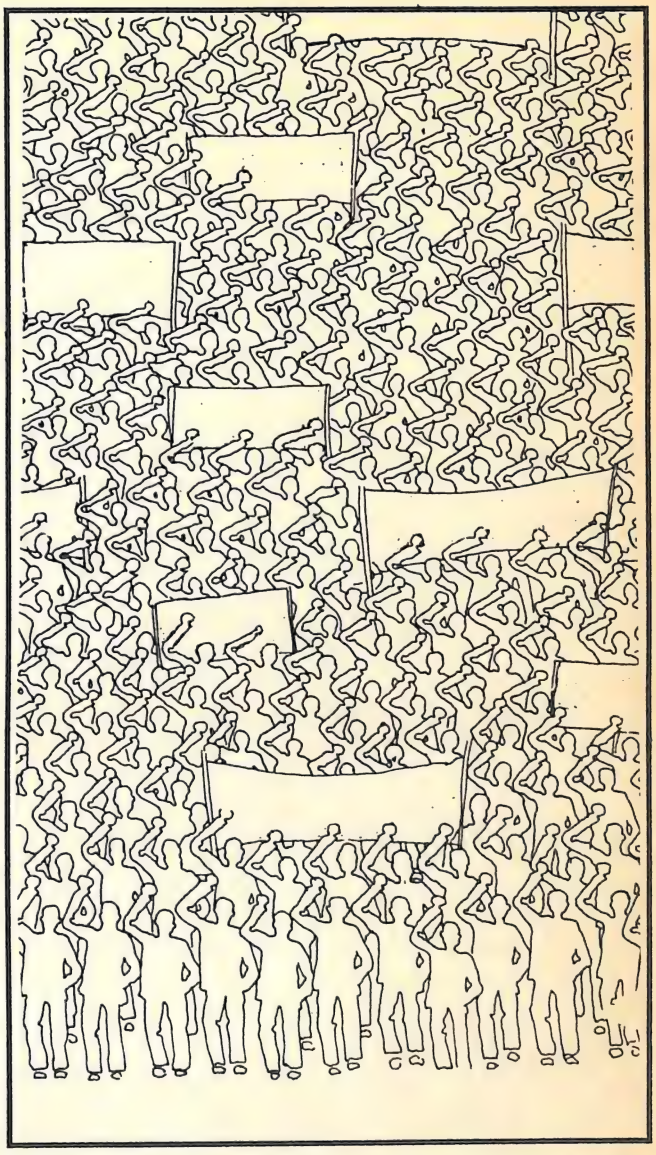

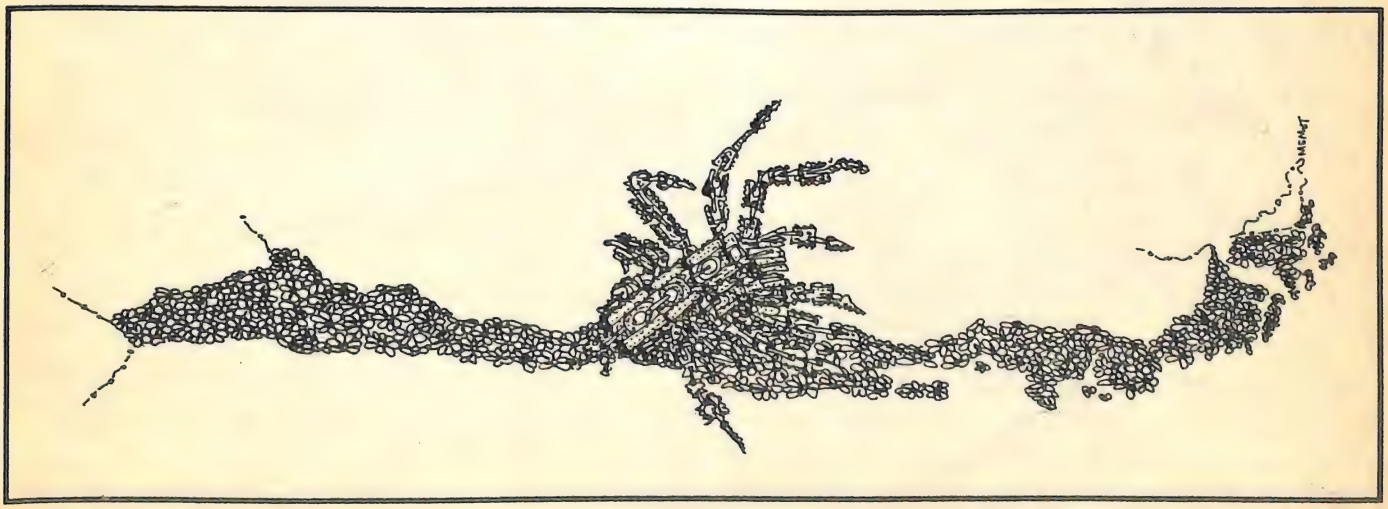

GÜLDÜŞÜN ÇORBASI

•

ÖZGÜR ARHAVİLİ

•

HORTUMLAMA KATSAYISI

1) ARI İLE AYI

Yarım kilo bal için "arı" 3 milyon 750 bin çiçeğe konup kalkıyormuş. Araştırmalarda, uçan bir arının (lütfen ayılarımızla karıştırmayın!) her km'de enerji için yarım miligram bala gereksinimi bulunduğu da ifade edilerek, bir arının 1 lt balla, 25 km hızla ve sn'de 200-250 kanat çırparak 3 milyon km yol katettiğine dikkat çekiyor. Bir kilo bal için 40 bin arının 6 milyon çiçeği dolaşması gerekiyormuş. Araştırmada bir bilgisayar 16 milyar aritmetik işlem yapıyormuş. Arı ise daha az enerji harcayarak 10 trilyonluk işlem yeteneğine sahipmiş.

Tüm bu ilginçlikleri niçin sıraladım? Bildiğiniz gibi 1980'ler sonrası ülkemizde beklenmedik şekilde Arı'lı Ayı'lar üremeye başladı. Bunlar hiç kanat çırpmazdan "kolay kazanım köşe dönücü mantık işlemiyle" ne kadar kolay bal yapıyorlardı?! Yarım kilo bal için 3 milyon 750 bin çiçeğe konuyormuş arı. Halbuki bu arılı ayılarımız hiç emek vermeksizin milyar dolarlara ne kadar kolay konuyorlar ve bankaları hortumluyorlar... İşte böylesi ulusal ayılarımızın (değerlerimizin) kıymetini bilmiyoruz. Kimisini içeri atıyoruz. Bir kısmını dışarı (ABD'ye, İngiltere'ye) atıyoruz. Yetmiyormuşçasına Interpol'ün kırmızı bültenle aradığı bir Ayı'mızı New York'te gözaltına aldırıyoruz.(18 Nisan 2001). Yazık ki ne yazık! Bir somun ekmek için alanlarda yıllardır kanat çırpan, milyonlarca arı (işçi ve memur)nın dikkate alınmadığı ülkemizde hiç değilse Ayı'larımızı korumaya almalıyız, ne demek el memleketinde perişan etmek!? Bunlar değil mi ki bizi "yolsuzluk" dalında dünya dördüncüsü yapan?!..

2) HOŞGELDİN YOKSULLUK GÜLE GÜLE HOPDEDİKS!

"Bir büyük köylü hareketinin öncüsüydü o... Köylerine gelen dünyanın en büyük altın üreticilerine kafa tutan, Bergamalı köylülerin en sevimlisiydi... Göbeğinin üstüne kadar çektiği çizgili pijamasıyla sanki Asteriks'lerin unutulmaz kahramanı çizgi roman dünyasından birdenbire gerçek hayata düşüvermişti... 'Hopdediks' desek bir şey ifade eder mi size? Peki ya Bayram Kuzu... (29.01.2001-Akşam)". Bayram Kuzu salt Bergamalı değildi. O Artvinli, Rizeli, Çamlıhemşinli, Diyarbakırlıydı da... Bayram Kuzular çok ülkemizde çok!.. Çok da yoksulluk da çok... Özellikel Merdivenaltı kriz sonrası yoksulluğun alabildiğine hızlandığını gözlemliyoruz... Ülkemizde yoksulluk deyince ülkücü ve Fenerli pop damat sahibi Ertuğrul Özkök'ün bir pazar yazısı aklıma geldi... "Yazışmaları ve şerhleriyle ününü oda ötesine taşımış bazı saygın insanların tırnak içindeki, yani alıntı yazılarındaki ifade bozukluğunu yanlışlıkla yazarına mal etme yanılgısına düşmemeleri için, Ertuğrul'dan alıntıyı temiz bir tırnak içine almak istiyorum" "...sabah yine Espresso mu içtim. Öğleyin masada balık şarabımı yudumlarken aklıma İzmir'deki yoksulluğum... Beyaz ve tulum peynirli simit ve buzlu bademli günlerim geldi." İlahi Ertuğrul! Sen çok yaşa emi!.. Belli ki Bergama'da insanlarımız değil beyaz peynir, tulum, buzlu badem bulamadıkları için yoksullar. İnsanlar bırakın buzlu badem, tulum, beyaz peynire, kuru ekmeğe muhtaç kuru ekmeğe... Senin Hortumcular da Dolara, Marka... Düşünün; siyanürlü altın aramaya karşın evrensel tepkilerini yoğunlaştıran duyarlı yöre halkı Hopdediks'ler, Bergama'daki altın arayıcısı Eurogold firmasının 15 kişiyi istihdam etmeye karar verdiğinde hemen hemen tüm Bergamalılar müracaat edebiliyor... Hoşgeldin yoksulluk, güle güle Hopdediks(ler)! Helal sana hortumcu. Senin bu ülke.

3) KARA DELİK - BEYAZ HORTUM

Madde önce moleküllere, daha sonra atomlara ayrışarak enerjiye dönüşü yutulduğu delik... Genellike yıldızların yanında oluşurmuş... Bilindiği gibi yıldız bir güneş sistemi... 300 milyarın üstünde olduğu savlanmakta... Bir yıldızın dünyamızdan 1 milyon 300 bin kat büyük olduğu da... Kara delik bunlardan 3 milyar tanesini yutma yeteneğindeymiş... Peh! O da bir yetenek mi? Bizimkilerin kara deliki bile hortumlama yeteneğide olduğunu belli ki enforme edememişiz.

MİZAHOLOJİK ÖZLER

- IMF'den 15 milyar geliyormuş!

  Beraberinde tehlike de; çünkü ABD'de yakalanan Cavit Çağlar da geliyormuş. Veya IMF'den 15 milyar getiriliyormuş. Anneee! ABD'de yakalanan Cavit Çağlar da...
- Derviş IMF'ye gitmiş peki halk nereye gitçek!
- ULAN IMF:

  A. Düşün merkezine konuşlanır para dokunu bozarım!

  B. Kredi statiğini bozar kolon(dolar) ve kiriş(mark) altında kalırsın.

  C. Odlek kabız kasanı örseler, bankasal dokunu deforme ederim.

  D. En nazik yerine takar para makineni bozarım.

  E. Alt yapından (Avrupandan) girer üst yapından (Amerikandan) çıkarım!

Nah çıkarsın!

ÇIĞ,..

BURHAN ÖZOYAL

ORHAN ENEZ

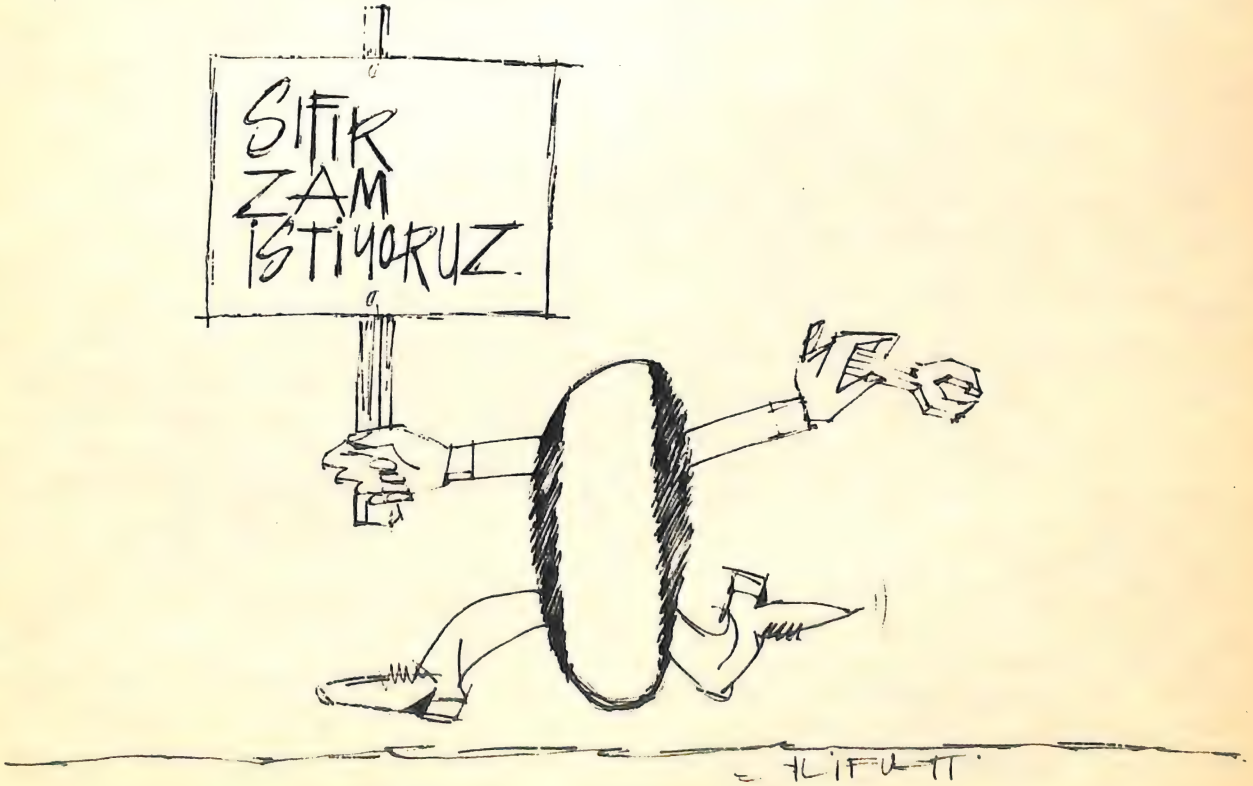

ALİ FUAT SÜER

KARİKATÜRİST ANEKDOTLARI

■

YENER ÇAKMAK

■

FERRUH DOĞAN ANLATIYOR

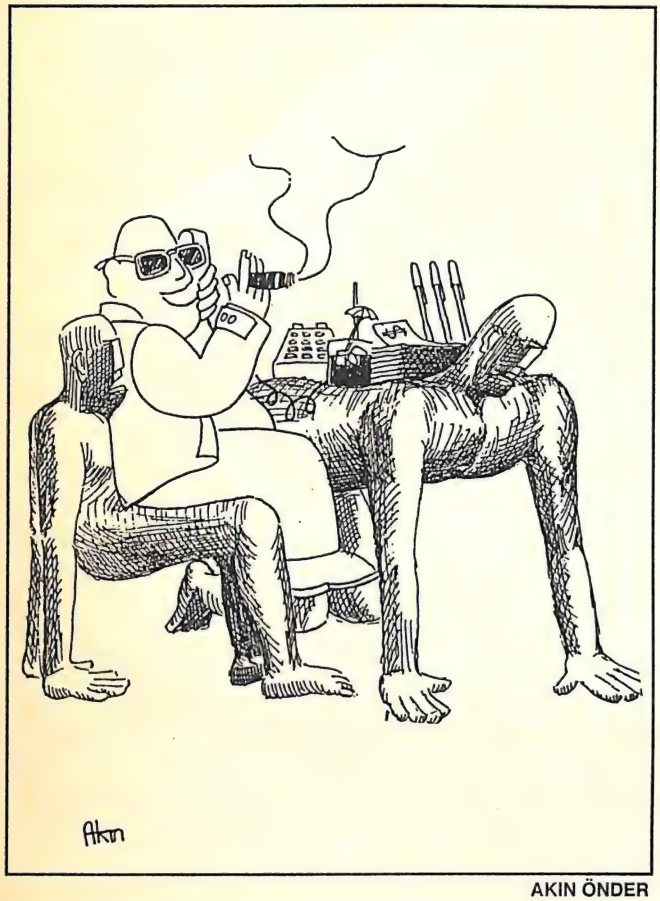

AKIN ÖNDER

SEÇKİN TEMUR

1950 KUŞAĞI KARİKATÜRCÜLERİ

1950 kuşağının, yani bizim kuşağın Türk karikatürüne getirdiği asıl yenilik, nitelik değişikliği oldu. Derdini salt çizgiye dökerek anlatanın yolu açıldı. Salt çizgiyle anlatma derken, şunu amaçlıyorum: Eski karikatür anlayışında, alta fıkra yazmak, üstüne de o fıkrayı resimlemek olayı vardır. Biz, mümkün olduğu kadar çizgiyle anlatılan şeyin birbirinin içine girmesine, öz ve biçimi birlikte yaratmaya çalıştık. İkincisi, biz toplumun ekonomik ve siyasal temel çelişkilerini, insanın toplumla, doğa ile çelişkisini yakalamaya çalıştık. Karikatürün güncel olmaktan çok daha çağdaş bir yola girmesine çalıştık. Yani, günlük yerine; günceli, çağdaş bir anlayışla vermeye çaba gösterdik.

FERRUH DOĞAN'IN KARİKATÜR ANLAYIŞI

Karikatürde, bütün sanatlarda olduğu gibi kesin tanımlamalara karşıyım. Tanımlamalar bir şeyi ayırmak, yol göstermek için konabilir ancak. Yani şiir şöyledir, roman şudur, tiyatro-sinema böyledir gibi... Karikatür için söylersek; özünün özü karikatür, çizgide mizah yapmaktır. Ama şunu da söylemek istemiyorum: Mutlak herkes böyle yapar. Bir tanımı koyarsanız, tanım konduğu anda eskimeye başlar. Karikatürün içinde resim de olabilir, yazı da, fotoğraf da, kolaj da... Yani çizgi sanatı olduğuna göre, çizgiyi zenginleştiren her şey karikatüre girebilir.

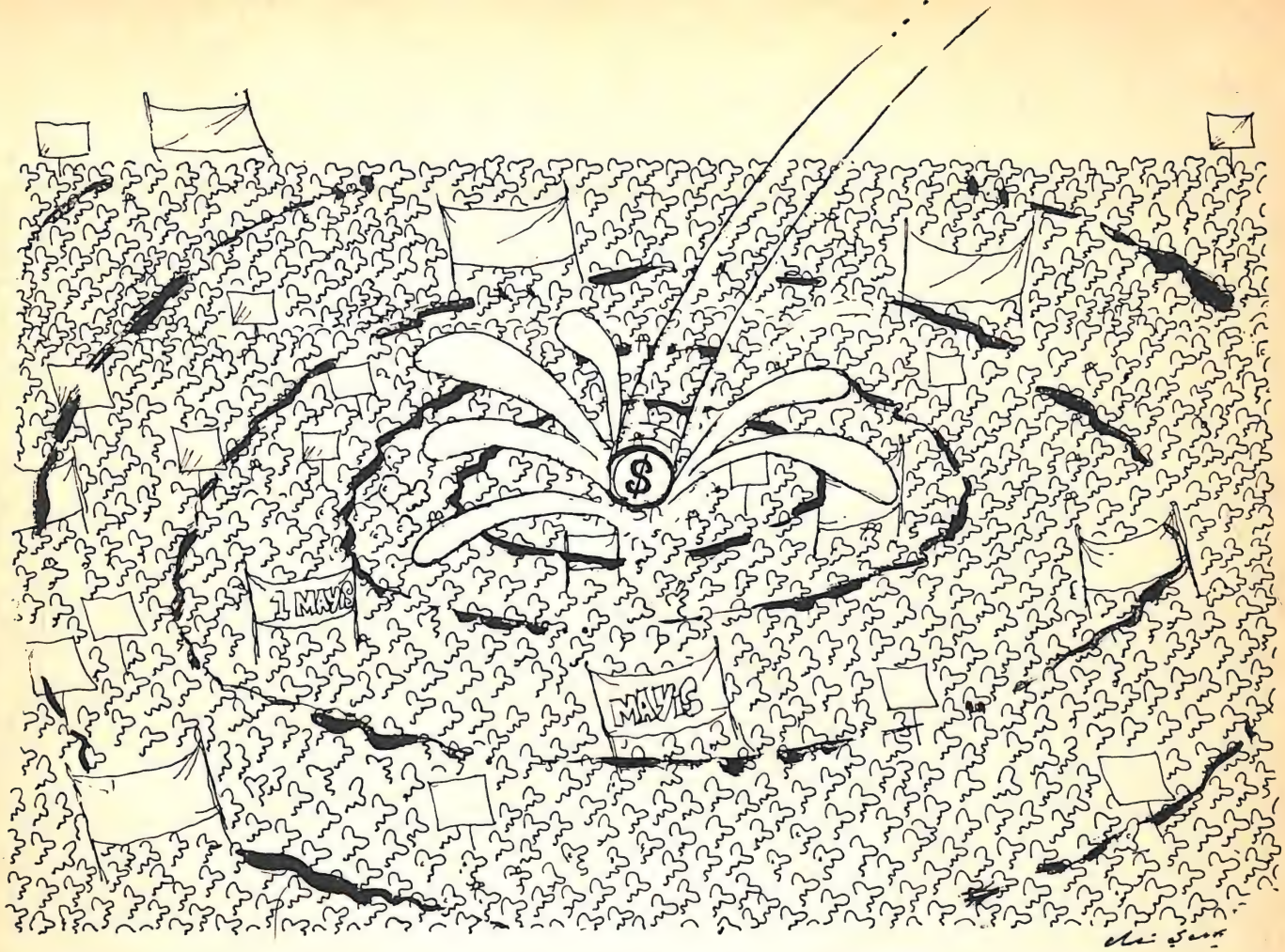

ALİ ŞUR

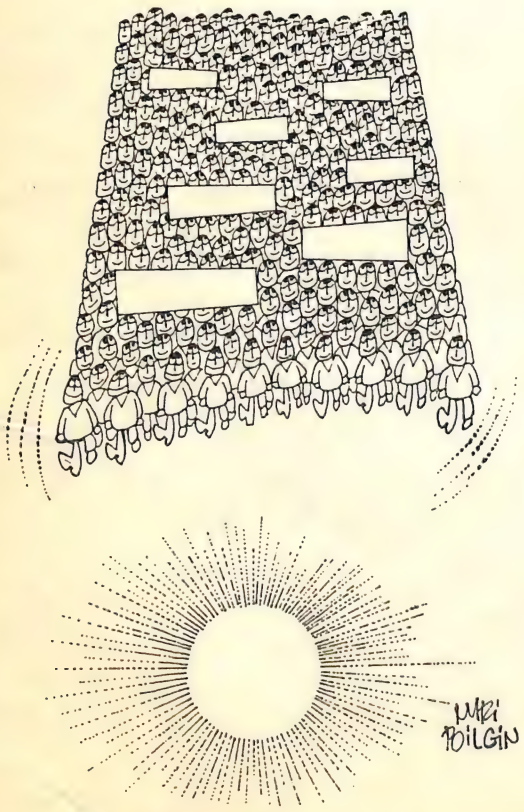

NURİ BİLGİN

MUSTAFA YILDIZ

TONGUÇ YAŞAR

İSMET LOKMAN

SEMİH POROY

KARİKATÜRKÜCÜ

Bülent Okutan

KRAVATLI SIÇANLAR

Horlayanları, horlamayın. Bırakın uyusunlar. Uyusun da büyüsünler. Tıpış tıpış yürüyüp cukkalarla tüysünler.

Ankara'da Yeni Çiftlik Restaurant'ta bir öğle vakti henüz papatyaların yeni açtığı bir mevsimde bir arkadaşımla yemekteydik. Birden bire bahçe muhasara altına alındı. Her ağacın altına; kara gözlüklü, kara takım elbiseli, kısa traşlı ve kısaca biz bunlara "koruma" diyoruz, öyle adamlar geldi. Arkadaşım sordu nedir bu diye. Önemli değil dedim. Birini halkından koruyorlar. Neyse efendim yemek yiyenlerin dikkatleri bahçe kapısına ve yola yönelmişti ki iki arabadan yedi tane devlet büyüğü indi. Korumalar hareketlenmişti. Kimi elini beline, kimi kulağına götürdü. Bahçeye giren devlet büyüklerimiz o anda yemek yiyenleri yok sayarak ve kendi problemleri ile uğraşıyor edasıyla kendileri için ayrılmış, üzerinde marul ve havuçlarla aranjman yapılmış masaya geçtiler. Korumalar bu arada yeniden gardlarını almıştı. Haklılardı elbette. Bu iş için kimbilir kaç papel alıyorlardı. Maazallah orada tıkınan halkımızdan biri, bu gelen devlet büyüklerimizden birine bir husumet duyuyor olabilirdi. Örneğin hırsını yenemeyip köftelerinden birini veya bir papaz eriğini adamların kafasına atabilirdi. Al sana bir skandal. Gerçi ben porsiyonuna milyonlarca lira vererek yediğim ne bir köfteme ne de enflasyonist sivri biberime kıyamazdım ya, belli mi olur adamın biri kıyar. Neyse efendim kalabalık zerzevat takımı içerisinde ortada yürüyen açık yeşil takımlı ve altın olduğu parıltısından belli olan güneş gözlüğü altındaki gözlerinden tanıdığım zat-ı muhteremin daha evvelce Sultanhamam eşrafından olup, daha sonra Meclis-i Mebusan'a giren Cavit bey olduğunu taşralı arkadaşıma naklen ilettim. O da köftesini yemeye devam etti ve başını emme basmâ tulumba gibi salladı. Korumalardan bize yakın olanı arkadaşıma acaip bir bakış attı ama elini beline filan götürmedi. Sadece kesti bizi o kadar.

Aslında bu türden traji-komik oyunları ne ilk ne de son izliyoruz ama konuşmadan da edemiyoruz. Tüm Sultanhamam eşrafını tenzih ederim. Sıradan bir tüccarın ortaya çıkıp da Meclis'e girmesi kadar, hiçbir olay beni bu denli mutlu edemez, halkım adına... Bu bir tırmanışın zaferidir. Ancak sonuç itibarı ile burada bu zaferin para ile kazanılışının acı gerçeği vardır. Sizin paranız varsa katil filan olmanız hiç önemli değildir. Daha evvelce soyguncu, hilebaz, düzenbaz, cambaz olmanız da sorun çıkarmaz. İki cümleyi konuşmasanız da olur. Basarsınız yeşil yeşil dolarları. Doldurursunuz meclisin koridorlarını. Bu sistem değişmediği sürece daha nice Çağlarlar, Çağlamazlar insanımızın geleceği ile ilgili kumar oynamaya devam ederler. "Çocuk mazbut olabilir, ancak sistem puştluk yapmakta ve çocuğu bozmaktadır."

Siz hiç duydunuz veya gördünüz mü? "Yahu ben bu esnaflıktan birşey anlamadım. Vatana, millete pek katkım da yok. Varıyım gideyim ya belediye başkanı veya vekil olayım. Böylece halkıma daha yakın olurum." diyen birini... Bu türden yerlere gitmek için siyasî bir savaş veren ve bu uğurda yollara para döken insanların en büyü ideali; acaba en kısa yoldan köşeyi nasıl dönerim, nasıl söğüşlerim bu ülkeyi fikridir. 1945'ten 2000'e kadar geçen yarım yüzyılda değişen hiçbir şey yoktur. Yani düzen bomboktur. Değişmemiştir. Tanrı'nın insana verdiği ömrün vadesinden olsa gerek düzenler hep aynı, düzülenler ise düzüldüğü ile kalmakta, hakkını bile arayamadan mefta olmaktadırlar.

Atatürk söylevlerinden birinde; "Asla şüphem yoktur ki Türk milleti zekidir. Türk milleti çalışkandır. Zira Türk milletinin karakteri yüksektir." derken, herhalde mizah sanatına omuz vermiş olsa gerek. Bakın şöyle; Kılıç Ali gibi enformasyondan ve formasyondan sorumlu yaverlerin duyumlarını alan Mustafa Kemal'in bu kanaata vardığı düşünülüyor.

Anadolu gezisinde; yardım için kendisine başvuran köylüye gelirini ve kaç çocuğu olduğunu soruyor: "On dört Paşam" cevabını alınca "Türk milleti çalışkandır." diyor. Zekiliğe gelince; yaverlerden biri "Paşam Anadolu'ya gönderdiğimiz o yetkili memur için ihbar aldık. Halktan usulsüz para topluyormuş." diyor. Paşa hazretleri de gülerek "Türk milleti zekidir." diye karşılık veriyor. Karakterin yüksekliğine gelince; vatandaşlar maneviyatını bozmasın diye bir motivasyon yapma gereği duymuş olabilir, diyorlar. Ben onların yalancısıyım.

Geçen yıllarda değişen hiçbir şey olmadı. Hani bir söz vardır. "Tellaklar değişir. Eski hamam eski tas." tastamam öyle. Son on beş yılda ülkemizin yetiştirdiği zeki insanlara bir bakınız. Nasıl da kemiriyorlar ülkeyi. Bunlar kravatlı sıçan. Bunlar devlet büyüğü görüntüsündeki özelliklerini zekice kullanan veya öyle sanan yaratıklar. Biliyorlar ki bunların sonucunda ceza meza kesmiyorlar. Bu ihtiraslı sıçanların en büyük özelliği halktan kendilerini korumaya almaları. Yediklerinin içtiklerinin sonucunda ne bir kapan ne bir fare zehiri var. Üstelik evde kedi de yok. Yağma Hasan'ın böreği bitmek üzere. Kravatlı sıçanlar bu evi terkedin. Size verecek birşeyimiz kalmadı. Aksırıncaya, tıksırıncaya, ossuruncaya kadar yediniz. Başınızı yiyin. Bu ülkenin duvarlarına dokunmayın.

Bu ülkenin duvarlarını kemirmeye başlayan kravatlı sıçanlara karşı uyanmanın zamanının geldiğini ve geçtiğini düşünüyorum. Hâlâ horluyorsanız sizi horluyorum. Yazıyı hazırlarken Cavit bey Interpol vasıtası ile yurda getirildi. Kadere bak! Sen özel uçağını Apo'nun getirilmesi için tahsis edeceksin. İki sene sonra seni Interpol getirecek, umuma mahsus bir uçağın son koltuğunda. Tanrı'nın sopası yok ki sırtınızda paralansın. Cavit bey bu zincirin bir halkası sadece, daha çok halka var aramızda dolaşan veya valizini hazırlayan. Ama korkmasınlar cezası kulak çekmektir herhalde veya kapı arkasında tek ayak üstünde biraz beklemek.

KÜRŞAT KOÇAK

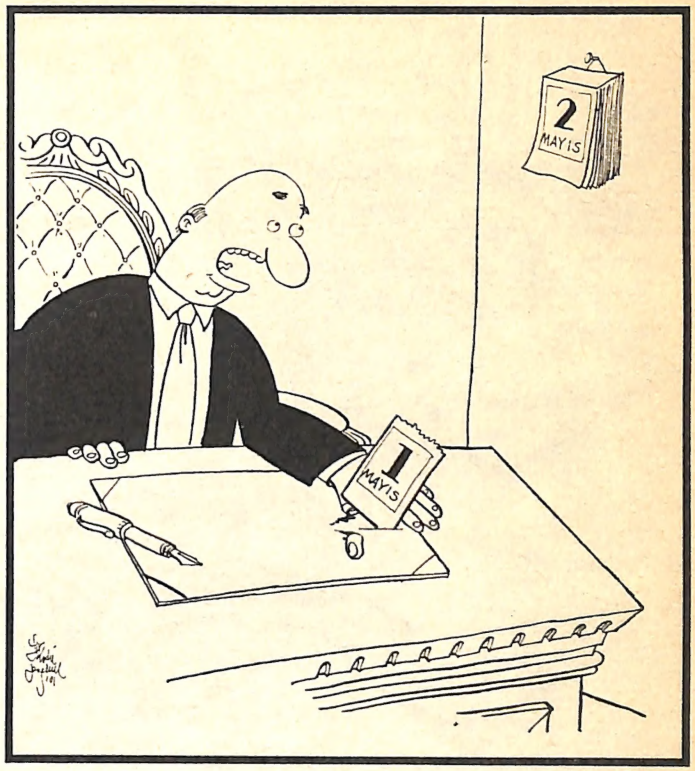

KADİR DOĞRUER

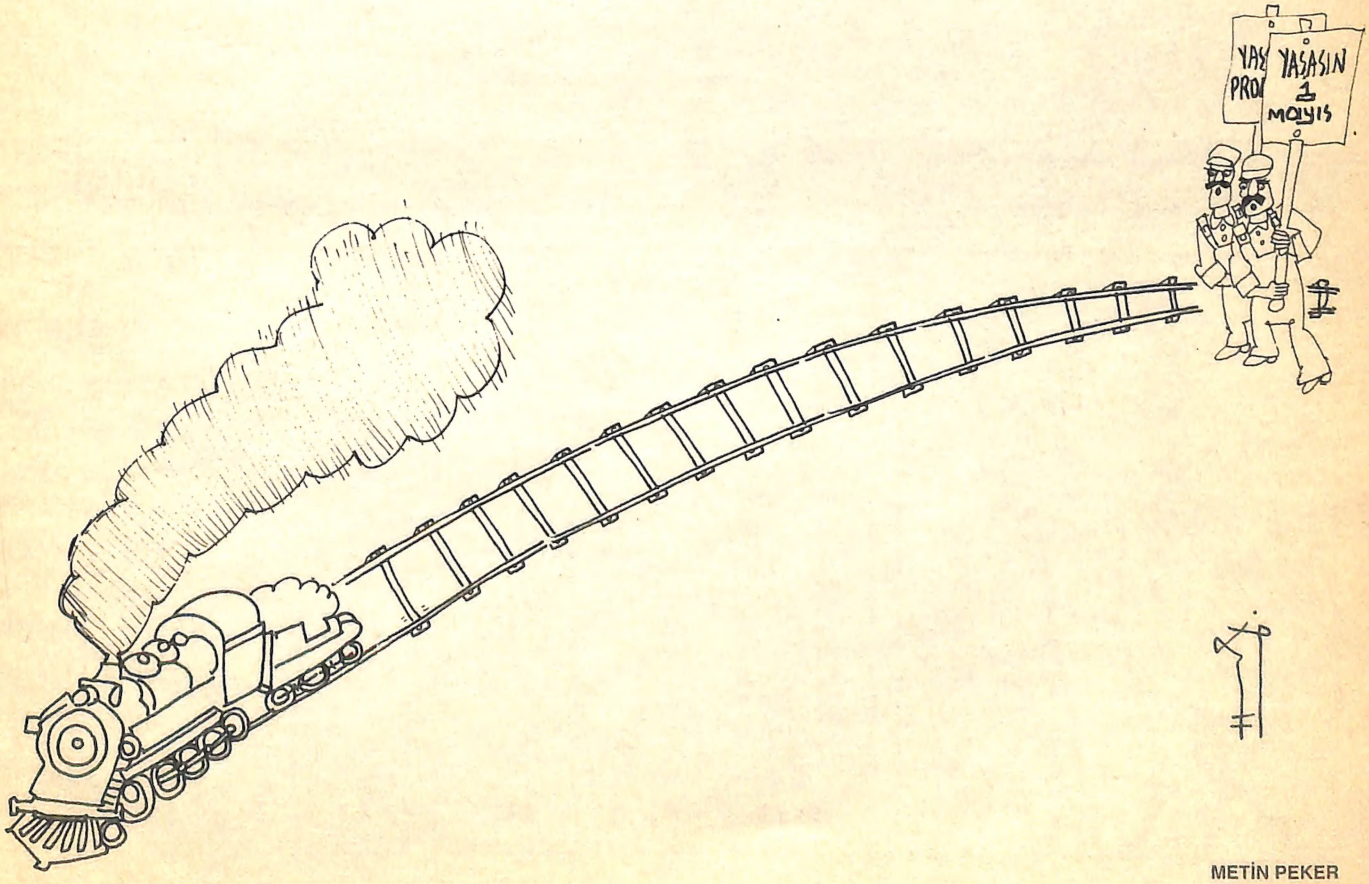

METİN PEKER

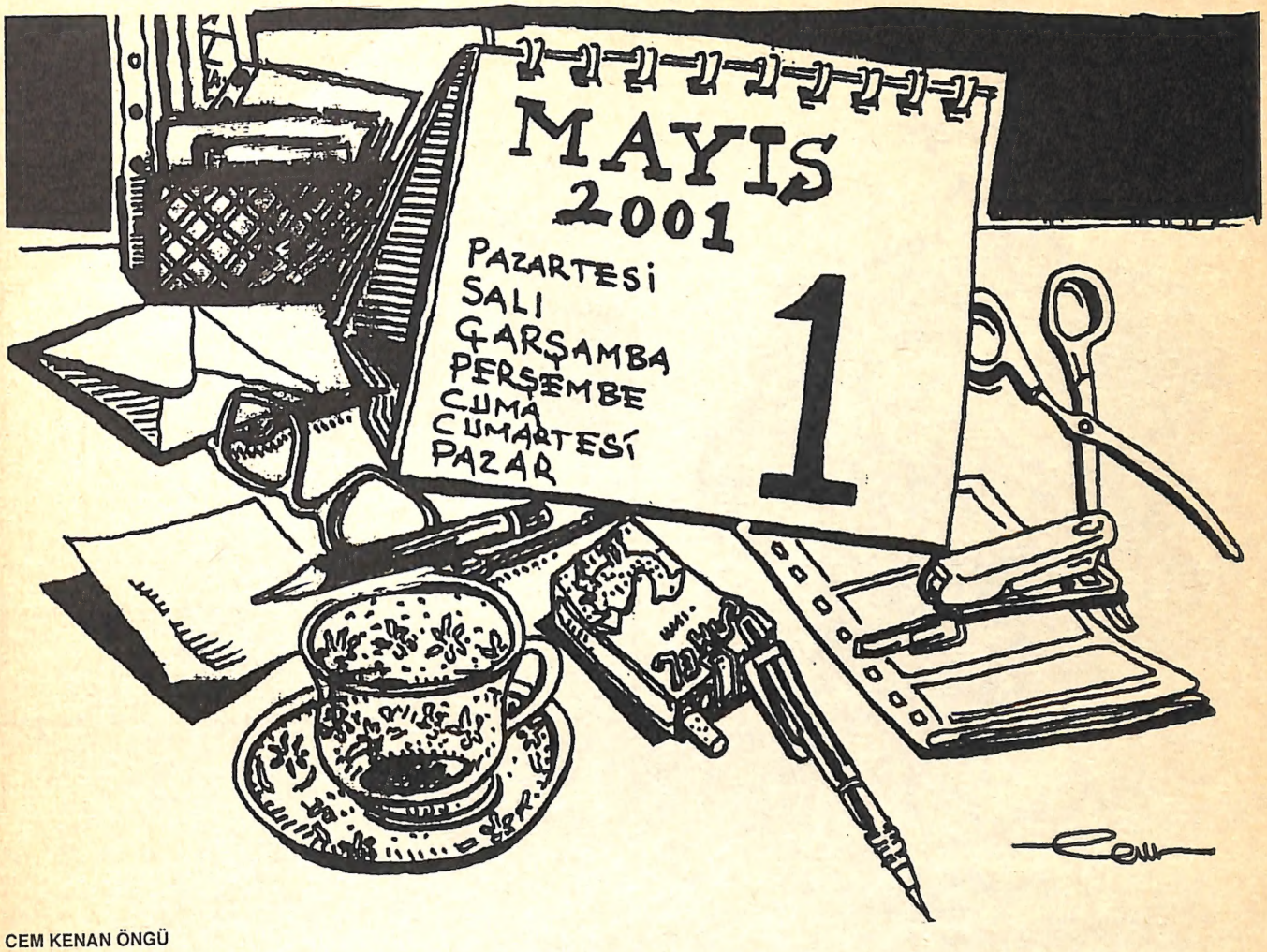

CEM KENAN ÖNGÜ

ÇEVREMDEKİLER — GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU

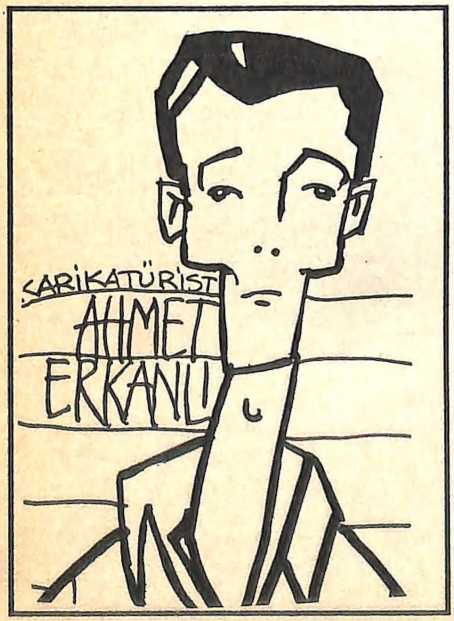

AHMET ERKANLI

MUSA KART

AZ VEREN MALDAN ÇOK VEREN CANDAN YANİ!..
GAZETE
EKONOMİDE KRİZ
İŞÇİLERDEN FEDAKÂRLIK BEKLENİYOR